

Załącznik do Uchwały nr XIII/74/07
Rady Gminy w Golubiu-Dobrzyniu
z dnia 11 grudnia 2007r.

**Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
na terenie Gminy Golub-Dobrzyń
na lata 2007-2013**

Golub-Dobrzyń 2007

Opracowanie wykonane na zlecenie

Urzędu Gminy Golub-Dobrzyń

Wykonawca

Proksen Sp. z o.o.

ul. Lubicka 44

87-100 Toruń

Autorzy

mgr Adam Rusinek

mgr Paweł Szameta

Spis treści:	str.
I Wstęp – założenia strategii i autorzy	5
Regulacje ustawowe, dokumenty i narzędzia polityki społecznej w Polsce i UE	5
II Diagnoza warunków życia	10
1. Położenie Gminy Golub-Dobrzyń i struktura demograficzna społeczności lokalnej	10
2. Sytuacja i tendencje gospodarcze w gminie, powiecie, województwie	18
3. Sytuacja i tendencje na lokalnym rynku pracy	25
4. Sytuacja mieszkaniowa i infrastruktura	30
4.1 Zasoby mieszkaniowe	30
4.2 Sieć wodociągowa	31
4.3 Sieć kanalizacyjna i oczyszczalnie ścieków	31
4.4 Składowanie odpadów	31
4.5 Sieć energetyczna	32
5. Sytuacja edukacyjna	32
6. Opis stanu opieki zdrowotnej	34
7. Charakterystyka życia kulturalnego	35
8. Stan bezpieczeństwa	37
9. Zasoby transportowe i komunikacyjne	38
10. Charakterystyka grup społecznie wrażliwych	39
10.1 Seniorzy	39
10.2 Dzieci i młodzież	40
10.3 Rodziny z dziećmi	41
10.4 Niepełnosprawni	41
11. Przegląd problemów społecznych w gminie	45
12. Stan i możliwości pomocy społecznej	47
III Analiza SWOT	50
IV Cel strategiczny	52
V Cele operacyjne	52
VI Wdrażanie strategii	62
Część I - program realizacji zadań w ramach źródeł finansowania innych niż PIS i LEADER+	63
Podmioty uczestniczące w realizacji strategii	66
Monitoring strategii	67
Źródła finansowania	67

Część II - program realizacji działań finansowanych w ramach PIS	68
Analiza i ocena zasobów	68
Czas i fazy realizacji programu	69
Przygotowanie i konstrukcja zespołu wykonawców	71
Metody realizacji celów	71
Harmonogram	72
Preliminarz	73
Ocena efektu końcowego i jego promocja	77
Profilaktyka	77
Część III - program realizacji działań finansowanych w ramach programu LEADER+	78
VII Podsumowanie	81

I Wstęp – założenia strategii i autorzy

Niniejsza Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych opracowana została jako dokument mający na celu analizę stanu sytuacji społecznej mieszkańców i adekwatny do potrzeb dobór działań, jednostek wykonawczych i źródeł finansowania w sferze rozwiązywania problemów społecznych gminy. W opracowaniu strategii brali udział przedstawiciele samorządu lokalnego, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych. Dzięki tak wszechstronnemu podejściu do tematu udało się stworzyć dokument wyczerpująco traktujący możliwości rozwiązywania problemów społecznych, wskazujący rozwiązania, które wynikają zarówno ze statutowej działalności

GOPS,

Merytoryczną bazę opracowania stanowił Podręcznik Realizacji Programu Integracji Społecznej opracowany przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.

II Regulacje ustawowe, dokumenty i narzędzia polityki społecznej w Polsce i UE

Opracowanie strategii rozwiązywania problemów społecznych jest jednym z obowiązkowych zadań własnych gminy, wynikających z art. 17 ust. 1 pkt. 1 Ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r (Dz. U. z 2004 r., Nr 64, poz. 593). Na bazę prawną regulującą treść niniejszego opracowania, obok powyższej ustawy, składają się następujące akty prawne:

•**Ustawa o świadczeniach rodzinnych** (Dz. U. z 2003 r. Nr 228, poz. 2 z późn. zm.), regulująca nowy system pozaubezpieczeniowych świadczeń społecznych, finansowanych w całości ze środków budżetu państwa, całkowicie odrębny od systemu pomocy społecznej. Zamiast tak jak dotychczas szeregu różnych, niezależnych od siebie świadczeń ustawa ta wprowadza tylko jeden zasiłek rodzinny wraz z dodatkami, które zastępują obecne zasiłki i świadczenia (np. zasiłek wychowawczy, świadczenie z funduszu alimentacyjnego, jednorazowy zasiłek macierzyński z pomocy społecznej, gwarantowany zasiłek okresowy).

•**Ustawa o zatrudnieniu socjalnym** (Dz. U. z 2003 r. Nr 122 poz. 1143), stwarzająca szansę na powrót do społeczeństwa osobom, które z różnych powodów znalazły się na marginesie życia społecznego. Wychodzi również naprzeciw postulatom organizacji pozarządowych, które oczekują od państwa większego zaangażowania w aktywizację i edukację środowisk dotkniętych długotrwałym bezrobociem. Projekt ustawy kładzie nacisk na edukację i aktywizację środowisk marginalizowanych zawodowo i społecznie, a także na wspieranie zatrudnienia dla tych grup. Nowa regulacja ma

zastosowanie przede wszystkim do osób, które nie posiadają własnych dochodów, a w szczególności osób bezdomnych w procesie wychodzenia z bezdomności, osób uzależnionych od alkoholu w procesie leczenia, osób uzależnionych od narkotyków w procesie leczenia, osób chorych psychicznie, długotrwale bezrobotnych, byłych więźniów oraz uchodźców. Tym osobom nowa ustawa oferuje zatrudnienie socjalne, rozumiane jako uczestnictwo w "inkubatorach społecznych" - Centrach Integracji Społecznej - lub jako wspierane zatrudnienie socjalne u przedsiębiorców, w Centrach Integracji Społecznej bądź w ramach własnej działalności gospodarczej w formie spółdzielni. Drugą formą pomocy przewidzianą w ustawie jest wsparcie zatrudnienia osób, które uległy wykluczeniu społecznemu. Wsparcie może polegać na skierowaniu danej osoby przez powiatowy urząd pracy do pracy u przedsiębiorcy.

•**Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie** (Dz. U. z 2003 r. Nr 96 poz. 873), wprowadzająca kompleksowe rozwiązania dotyczące podstawowych dziedzin działalności organizacji pozarządowych w Polsce. Obszary, które reguluje ustawa to: prowadzenie działalności pożytku publicznego (działalność odpłatna i nieodpłatna pożytku publicznego), uzyskiwanie przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz konsekwencje z tym związane (warunki uzyskania statusu organizacji pożytku publicznego), nadzór nad prowadzeniem działalności pożytku publicznego, wolontariat.

•**Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi** (Dz. U. z 2002 r. Nr 147 poz. 1231), zakładająca, iż większość kompetencji i środków finansowych jest zlokalizowana na poziomie samorządów gmin, które na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi uzyskały kompetencje do rozwiązywania problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych. Ustawodawca w art. 4[1] ust 1 stanowi: „prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integrację społeczną osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań gminy”.

•**Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy** (Dz. U. z 2004 r. Nr 99, poz. 1001), określająca zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej. Reguluje także główne zadania państwa, do których należą promocja zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej realizowanych przez instytucje rynku pracy działające w celu: pełnego i produktywnego zatrudnienia; rozwoju zasobów ludzkich; osiągnięcia wysokiej jakości pracy i wzmocnienia integracji oraz solidarności społecznej.

•**Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych** (Dz. U. z 1997 r. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.),

•**Ustawa o dodatkach mieszkaniowych** (Dz. U. z 2001 r. Nr 71, poz. 734, z późn. zm.),

•**Ustawa o przeciwdziałaniu narkomani** (Dz. U. z 2005 r. Nr 179 poz. 1485, z późn. zm.).

Ponadto poniższe opracowanie jest zgodne z dokumentami Unii Europejskiej, odnoszącymi się do problematyki integracji społecznej i rozwiązywania problemów społecznych, oraz dokumentami strategicznymi ogólnokrajowymi, wojewódzkimi i powiatowymi. Najważniejszymi opracowaniami i narzędziami regulującymi sferę społeczno-gospodarczą Unii Europejskiej są:

•**Strategia Lizbońska**, która została przyjęta na posiedzeniu Rady Europejskiej w Lizbonie w marcu 2000 roku. Przewodnim celem tego dokumentu jest uczynienie z UE wiodącej gospodarki świata w perspektywie do 2010 roku, co ma zostać osiągnięte przez szybkie przechodzenie do gospodarki opartej na wiedzy, liberalizacji i integracji poszczególnych rynków i sektorów gospodarki, rozwój przedsiębiorczości, wzrost zatrudnienia i zmianę modelu społecznego oraz dbałość o stałe fundamenty rozwoju i środowisko naturalne. Wdrażanie Strategii Lizbońskiej odbywa się przy pomocy Otwartej Metody Koordynacji (OMK). W 2003 roku Komisja Europejska zaproponowała usprawnienie sposobu prowadzenia prac nad integracją społeczną i emeryturami. Ponowne rozpoczęcie procesu lizbońskiego w marcu 2005 r. sprawiło, że kontekst, w który wpasować musi się praca nad obszarami zabezpieczenia społecznego i integracją społeczną stał się jeszcze bardziej wyraźny. Zrewidowana strategia lizbońska skupia się na politykach mających na celu wzrost gospodarczy i zwiększenie zatrudnienia, jak również zmierza do zniwelowania braków we wdrażaniu opisanych w rewizji agendy lizbońskiej. Komisja proponuje również nowe wspólne cele usprawnionej OMK dotyczące zabezpieczenia społecznego i integracji społecznej, które sformułowano w oparciu o istniejące cele nicejskie dotyczące integracji oraz priorytety emerytalne z Laeken.

•**Otwarta Metoda Koordynacji** jest zdecentralizowaną metodą koordynacji polityki wszystkich krajów członkowskich Unii Europejskiej. OMK realizowana jest w czterech etapach: uzgodnienie wspólnych celów, przeniesienie tych celów do programów narodowych czy regionalnych, uzgodnienie sposobów mierzenia realizacji tych celów, monitorowanie, ocena i porównanie między sobą najlepszych przykładów w danej dziedzinie działania.

•**Europejska Agenda Społeczna** przyjęta została przez Radę Europejską podczas posiedzenia w Nicei grudniu 2000 roku. Odgrywa ona kluczową rolę w budowaniu ekonomicznego wzrostu przez rozwój polityki społecznej. Jednym z głównych kierunków

polityki społecznej wytyczonych przez Europejską Agendę Społeczną jest zwalczanie biedy oraz wszelkich form wykluczenia i dyskryminacji w celu promowania integracji społecznej. Realizowanie tego celu ma odbywać się na podstawie OMK, która ma pomóc w redukcji zjawiska ubóstwa do 2010 roku, co jest zgodne z poprzednimi ustaleniami Strategii Lizbońskiej.

•**Cele nicejskie** zostały zaakceptowane w Nicei w grudniu 2000 roku i obejmują zapewnienie dostępu do pracy, zasobów, praw, dóbr i usług dla wszystkich. Zapobieganie ryzyku wykluczenia. Pomoc najbardziej narażonym (wspieranie najsłabszych). Mobilizacja wszystkich aktorów/organizacji ze sfery polityki gospodarczej i społecznej. Na ich podstawie państwa Unii Europejskiej ustalają narodowe priorytety w walce z ubóstwem i ekskluzją społeczną.

•**Wskaźniki lejkenowskie** służą do opisu zjawiska ubóstwa w państwach Unii Europejskiej, zatwierdzone zostały w Leaken i opracowane przez Komitet ds. Zabezpieczenia Społecznego. W otwartej metodzie koordynacji wskaźniki społeczne stanowią kluczowe narzędzie dla stawiania diagnozy oraz porównywania zjawiska ubóstwa i ekskluzji społecznej w państwach członkowskich.

Na szczeblu krajowym podstawowym dokumentem planistycznym w sferze społecznej jest przyjęta we wrześniu 2005 r. „**Strategia Polityki Społecznej na lata 2007 – 2013**”. Dokument ten, towarzyszący realizacji „Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007 – 2013” określa cel nadrzędny Strategii Polityki Społecznej rządu, jakim jest zbudowanie zintegrowanego systemu polityki państwa prowadzącej do ułatwienia wszystkim obywatelom równego dostępu do praw społecznych, poprawy warunków powstawania i funkcjonowania rodzin oraz wsparcia grup i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym przy zapewnieniu demokratycznego współuczestnictwa obywateli. Strategia polityki społecznej formułuje siedem priorytetów i kierunków polityki społecznej rządu, którymi są: poprawa warunków powstawania i funkcjonowania rodzin oraz wsparcie rodzin w wychowaniu i edukacji dzieci; wdrożenie aktywnej polityki społecznej; kompleksowa rehabilitacja i aktywizacja osób niepełnosprawnych; tworzenie warunków sprzyjających integracji w starzejącym się społeczeństwie; aktywizacja i mobilizacja partnerów lokalnych; partnerstwo publiczno–społeczne podstawą rozwoju usług społecznych; integracja społeczna i zawodowa imigrantów. Realizacja strategii ma być na bieżąco monitorowana i ma przynieść wymierne korzyści wynikające z zaplanowanej integracji społecznej. Jej efektem ma być

zapobieganie ekskluzji społecznej, zwiększenie potencjału rozwoju, ma służyć rozwojowi społeczeństwa obywatelskiego, tworzyć więzi społeczne na poziomie lokalnym, mobilizować aktywność społeczną (także na rynku pracy), wpływać na poprawę jakości życia.

Władze województwa kujawsko – pomorskiego opracowały program wojewódzki pod nazwą **„Stymulowanie Rozwoju Pomocy Społecznej w Województwie Kujawsko-Pomorskim – Perspektywa Środowiskowa i Instytucjonalna”**. Wytyczono w niej misję województwa, czyli „Zintegrowane działania pomocy społecznej na rzecz mieszkańców województwa kujawsko – pomorskiego uwzględniające potencjał wszystkich lokalnych partnerów”. W celu realizacji misji określono następujące cele operacyjne: identyfikacja i badanie natężenia problemów społecznych w sferze pomocy społecznej; profilaktyka i działania na rzecz wychodzenia z kręgu pomocy społecznej; rozbudowa i modernizacja infrastruktury pomocy społecznej; usprawnienie systemu komunikacji i współpracy pomiędzy realizatorami pomocy społecznej; edukacja i rozwój kadry pomocy społecznej.

Dokumentem strategicznym w powiecie Golubsko-Dobrzyńskim jest **„Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Golubsko-Dobrzyńskim 2002 – 2012”**. Wytyczono w niej misję: Pomoc społeczna powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego zintegrowanym systemem wspierania dzieci, młodzieży, osób samotnych oraz rodzin znajdujących się czasowo lub na stałe w trudnej sytuacji materialnej lub obciążonych niekorzystnymi dla ich rozwoju zjawiskami socjologicznymi. System oparty na modelowej współpracy struktur samorządowych z organizacjami pozarządowymi o charakterze społecznym. Obszar pomocy społecznej podzielono na pięć obszarów obejmujących edukację, finanse, infrastrukturę, problemy społeczne, społeczność lokalną. Dla każdego z tych celów wyznaczono trzy cele niezbędne, bez których dany obszar pomocy społecznej nie ma możliwości dalszego rozwoju. Jednocześnie wskazano na trzy cele pierwszorzędne, które powinny znacznie przyspieszyć rozwój w danym obszarze. Dodatkowo wskazano na cele drugorzędne, które wspierają rozwój, a czas ich realizacji jest zdeterminowany przez wielkość środków budżetowych, wielkość dotacji i napływającego kapitału zewnętrznego. Na podstawie tak zhierarchizowanych celów określono priorytety w poszczególnych obszarach pomocy społecznej.

III Diagnoza warunków życia

1. Położenie Gminy Golub-Dobrzyń i struktura demograficzna społeczności lokalnej.

Gmina wiejska Golub-Dobrzyń położona jest we wschodniej części Województwa Kujawsko-Pomorskiego i stanowi jedną z sześciu gmin powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego. W jej skład wchodzi 21 sołectw, na które składa się 60 miejscowości. Tereny gminy położone są wokół miasta Golub-Dobrzyń, stanowiącego lokalne centrum administracyjno-gospodarcze i społeczno-kulturalne. Gmina Golub Dobrzyń graniczy z: gminą Radomin (powiat Golubsko-Dobrzyński), gminą Zbójno (powiat Golubsko-Dobrzyński), gminą Ciechocin (powiat Golubsko-Dobrzyński), gminą Kowalewo Pomorskie (powiat Golubsko-Dobrzyński), gminą Dębowa Łąka (powiat Wąbrzeski), gminą Bobrowo (powiat Brodnicki), gminą Wąpielsk (powiat Rypiński).

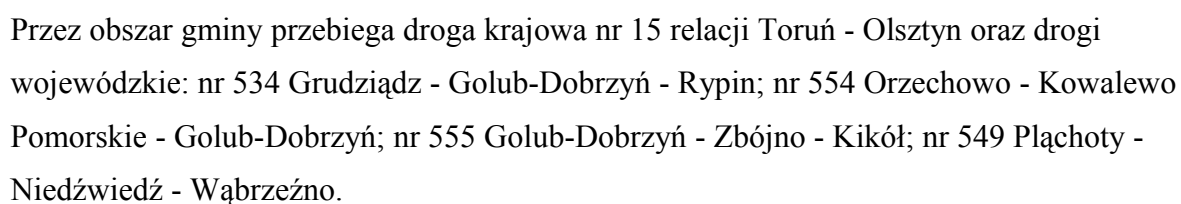

Tabela 1 Gminy Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego wg zajmowanej powierzchni (dane GUS)

Lp.	Gmina	Powierzchnia w km ²	% powierzchni Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego
1	Gmina Golub-Dobrzyń	197	32,14
2	Gmina Kowalewo Pomorskie	141	23,00
3	Gmina Ciechocin	102	16,64
4	Gmina Zbójno	84	13,70
5	Gmina Radomin	81	13,21
6	Miasto Golub-Dobrzyń	8	1,31
7	Powiat Golubsko-Dobrzyński	613	100,00

Gmina wiejska Golub-Dobrzyń zajmuje powierzchnię 197 km² i jest największą gminą powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego. Według GUS-u dnia 30 grudnia 2005 r. teren gminy zamieszkiwało 8109 osób, w tym 49,2% kobiet. Średnia gęstość zaludnienia wynosiła 41 osób/km², a przyrost naturalny kształtował się na poziomie 3,8 ‰. W odniesieniu do średniej gęstości zaludnienia gmin wiejskich Województwa Kujawsko-Pomorskiego, liczba mieszkańców przypadająca na 1 km² w gminie Golub-Dobrzyń jest mniejsza o 10 osób. Przyrost naturalny jest jednak niemal dwukrotnie wyższy, co powinno w najbliższych latach przełożyć się na zwiększenie gęstości zaludnienia. Podobne relacje można zaobserwować w przypadku porównania gęstości zaludnienia na terenie gminy Golub-Dobrzyń do średniej dla gmin wiejskich w Polsce. Liczba mieszkańców przypadająca na 1 km² gminy jest o 13 osób mniejsza niż średnio na terenie gmin wiejskich w Polsce. Wskaźnik przyrostu naturalnego jest jednak niemal 20 razy wyższy.

Tabela 2 Ludność Gminy Golub-Dobrzyń na tle Województwa Kujawsko-Pomorskiego i Polski w 2005 r. (dane GUS)

Jednostka terytorialna	Liczba mieszkańców	Ludność na km ²	Przyrost naturalny w ‰
Gmina Golub-Dobrzyń	8109	41	3,8
Powiat Golubsko-Dobrzyński	45145	74	2,0
Woj. Kujawsko-Pomorskie - ogółem	2068253	115	0,5
Woj. Kujawsko-Pomorskie gminy wiejskie	565728	51	2,1
Polska - ogółem	38157055	122	-0,1
Polska - gminy wiejskie	10761785	54	0,2

W ostatnim dziesięcioleciu wartości przyrostu naturalnego charakteryzowały się znacznymi wahaniami wartości. W latach 1996-1999 wykazywał on tendencje spadkowe, a od roku 2001 przyrost naturalny wykazuje stałe tendencje wzrostowe wynikające przede wszystkim ze spadku ilości zgonów. Liczba urodzeń w tym czasie utrzymywała się mniej więcej na stałym poziomie. Na tym tle wyjątkowy jest 2005 r., w którym odnotowano liczbę 106 urodzeń, czyli o ponad 10 wyższą od średniej lat ubiegłych. W 2005 r. obok wzrostu liczby urodzeń odnotowano także spadek ilości zgonów, co wpłynęło na niemal 5-krotnie wyższą wartość przyrostu naturalnego w porównaniu do 2001 r. W porównaniu do przyrostu naturalnego dla kraju (-0,1‰ w 2005 r., dane GUS), Województwa Kujawsko-Pomorskiego (0,5‰ w 2005r., dane GUS), powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego (2,0‰ w 2005 r., dane GUS) przyrost naturalny na poziomie 3,8‰ z tendencją do wzrostu, można postrzegać jak najbardziej pozytywnie dla przyszłego rozwoju gminy.

Tabela 3 Ludność w Gminie Golub-Dobrzyń w latach 1996-2005 (dane GUS)

Rok	Liczba ludności	Kobiety	Mężczyźni	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny [‰]
1996	8463	4 164	4 299	140	89	6,0
1997	8433	4 141	4 292	127	99	3,3
1998	8399	4 113	4 286	115	88	3,2
1999	8334	4 077	4 257	98	103	-0,6
2000	7986	3 953	4 033	94	78	2,0
2001	7959	3 936	4 023	81	74	0,9
2002	7994	3 938	4 056	94	85	1,1
2003	7992	3 938	4 054	94	83	1,4
2004	8062	3 983	4 079	91	72	2,4
2005	8109	3 998	4 111	106	75	3,8

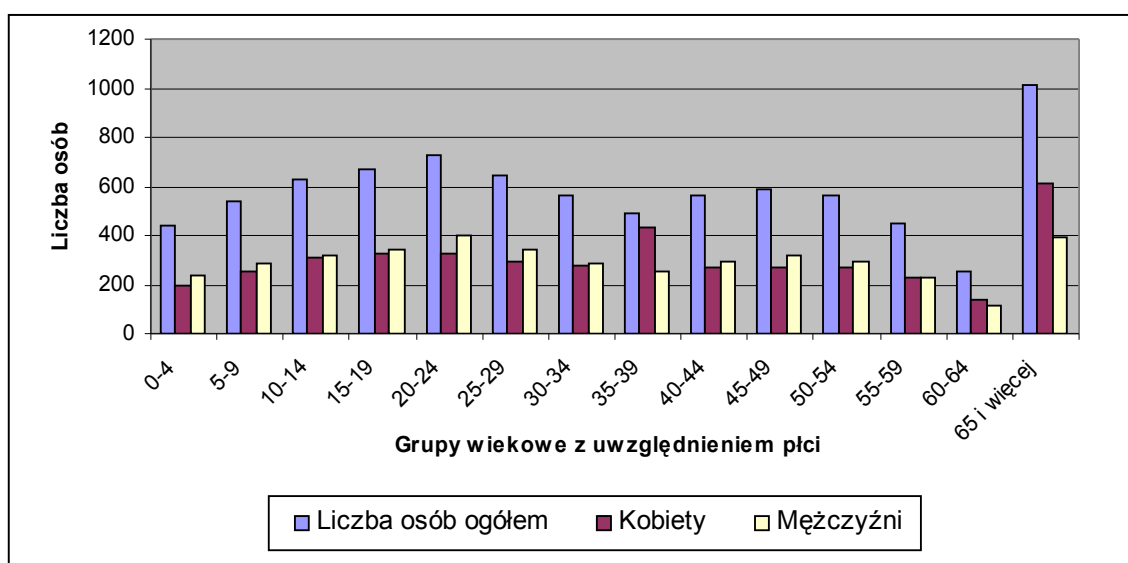
Pomimo tendencji wzrostu wartości przyrostu naturalnego w ciągu ostatnich 5 lat, analiza struktury wiekowej społeczności Gminy Golub-Dobrzyń wskazuje, że relatywnie wysoki udział w całej społeczności stanowią osoby starsze. Może to w perspektywie najbliższych lat skutkować spadkiem liczby mieszkańców gminy. Szansą dla rozwoju gminy i przeciwdziałania negatywnym skutkom starzenia się społeczeństwa są osoby pochodzące z wyżu demograficznego w wieku od 10-29 lat, które obok osób w wieku 65 i więcej lat, stanowią największy odsetek społeczności lokalnej. Stworzenie właściwych warunków życia, pozwalających na realizację w sferze zawodowej, kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej jest konieczne, aby zahamować odpływ młodej części społeczeństwa, z którą związana jest przyszłość gminy Golub-Dobrzyń. Wykreowanie odpowiednich mechanizmów wsparcia

mieszkańców w sferze zawodowej i społecznej powinno znaleźć odzwierciedlenie w zdynamizowaniu procesów rozwoju społeczno-gospodarczego, wzroście dobrobytu mieszkańców, szeroko rozumianej poprawie jakości życia i wzroście atrakcyjności zamieszkania na terenie gminy.

Tabela 4 Struktura ludności wg wieku i płci w Gminie Golub-Dobrzyń w roku 2005 (dane GUS)

Przedział wiekowy	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65 i więcej
Liczba osób	437	537	628	666	723	643	562	488	564	588	563	450	250	1010
Kobiety	198	249	308	327	326	297	277	432	269	267	271	225	137	615
Mężczyźni	239	288	320	339	397	346	285	256	295	321	292	225	113	395

Wykres 1 Struktura wiekowa ludności z uwzględnieniem płci w Gminie Golub-Dobrzyń w roku 2005 (dane GUS)

Podział ludności wg ekonomicznych grup wieku w 2005 r. na terenie gminy Golub-Dobrzyń przedstawia się mniej korzystanie niż w województwie kujawsko-pomorskim i Polsce (Tabela 5). Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na liczbę ludności w wieku produkcyjnym w gminie Golub-Dobrzyń jest większa niż w województwie i kraju, co w efekcie rzutuje na wyższe obciążenie demograficzne ludności.

Tabela 5 Podział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w Gminie Golub-Dobrzyń w roku 2005 na tle województwa Kujawsko-Pomorskiego i Polski (dane GUS)

Ekonomiczna grupa wiekowa	Gmina Golub-Dobrzyń	Województwo Kujawsko- Pomorskie	Polska
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	24,6	21,4	21,9
Ludność w wieku produkcyjnym	61,2	64,3	62,9
Ludność w wieku poprodukcyjnym	14,1	14,4	15,2

Według danych Urzędu Gminy Golub-Dobrzyń (Tabela 6), największy odsetek ludności zgrupowany jest w sołectwach: Ostrowite (9,87% - 820 osoby) oraz Wrocki (10% - 836 osób), najmniejsza liczba osób zamieszkuje sołectwa: Kujawa (2,2% - 181 osób), Podzamek Golubski (2,76% - 229 osób) i Płachoty (2,79% - 232 osoby). Pod względem powierzchni największe sołectwa to: Kujawa - 3605 ha, Paliwodziczna - 1564 ha, Pusta Dąbrówka - 1270 ha i Ostrowite - 1232 ha, najmniejsze: Płachoty - 305 ha i Karczewo - 394 ha. Największą gęstość zaludnienia odnotowano w sołectwach: Olszówka (93,7 osób/km²), Wrocki (74,1 osób/km²), Płachoty (72,6 osób/km²), natomiast najmniejsze zaludnienie odnotowano w sołectwach: Kujawa (5 osób/km²), Paliwodziczna (17,4 osób/km²) i Pusta Dąbrówka (19,4 osób/km²).

Rysunek 2 Sołectwa Gminy Golub-Dobrzyń.

**Tabela
Gminy
zajmowanej
wraz**

**6
Golub-**

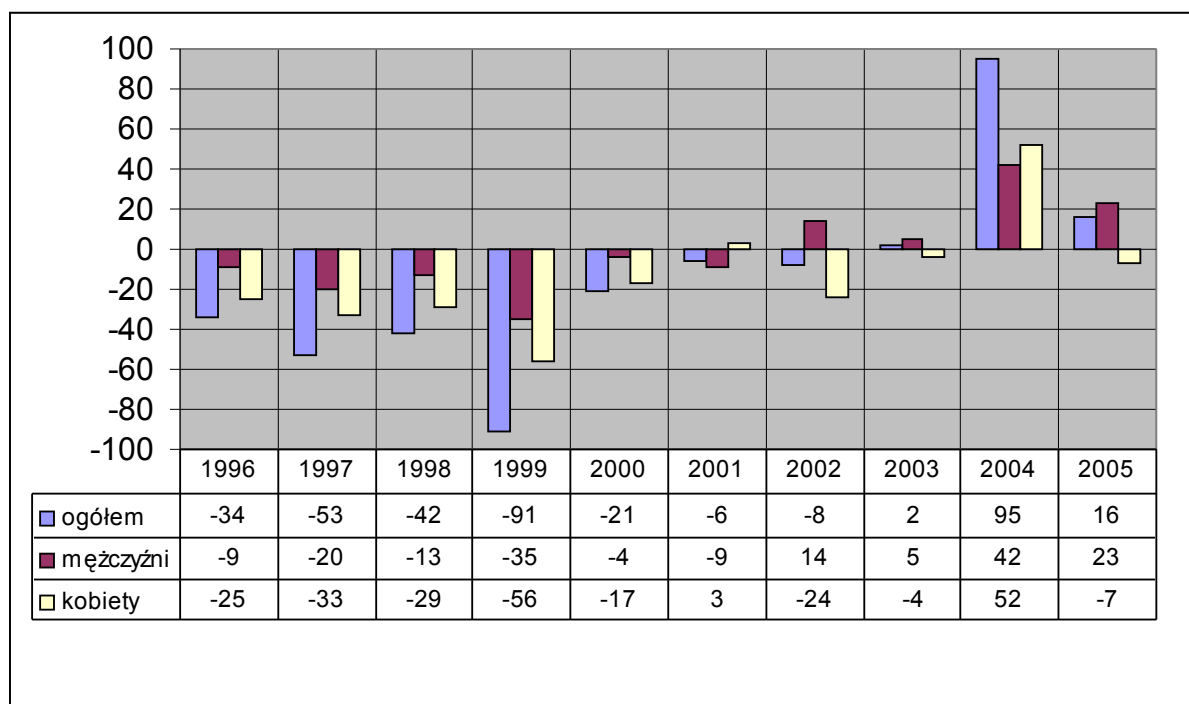
**Sołectwa
Dobrzyń wg
powierzchni**

z ludnością w 2004 roku (dane Urzędu Gminy Golub-Dobrzyń)

Lp.	Sołectwo	Powierzchnia w km ²	% powierzchni Gminy	Liczba mieszkańców 27.08.2004	Zaludnienie osoby/km ²
1	Kujawa	36,05	18,3	181	5,0
2	Paliwodzizna	15,64	7,94	272	17,4
3	Pusta Dąbrówka	12,7	6,44	246	19,4
4	Ostrowite	12,32	6,25	820	66,6
5	Lisewo	11,33	5,75	597	52,7
6	Sokołowo	10,26	5,21	471	45,9
7	Wrocki	10,15	5,15	836	82,4
8	Nowa Wieś	9,88	5,01	257	26,0
9	Sokoligóra	9,65	4,9	522	54,1
10	Nowogród	8,08	4,1	419	51,9
11	Białkowo	7,92	4,02	407	51,4
12	Węgiersk	6,83	3,47	468	68,5
13	Skępsk	6,68	3,39	346	51,8
14	Macikowo	6,33	3,22	334	52,8
15	Podzamek Golubski	6,08	3,08	229	37,7
16	Cieszyny	5,94	3,01	379	63,8
17	Gałczewko	5,73	2,91	405	70,7
18	Gajewo	4,38	2,23	252	57,5
19	Olszówka	4,07	2,06	381	93,6
20	Karczewo	3,94	2	255	64,7
21	Pląchoty	3,05	1,55	232	76,1
	Gmina Golub-Dobrzyń	197,01	100	8309	42,2

Ruch migracyjny w obrębie gminy w ostatniej dekadzie wykazywał znaczne wahania. Saldo migracji w latach 1996-2002 przyjmowało wartości ujemne. Do roku 1999 notowano systematyczny wzrost odpływu ludności i wtedy też saldo migracji osiągnęło najniższą wartość ujemną w ostatniej dekadzie. Po roku 1999 saldo migracji przyjmowało coraz mniejsze, ujemne wartości. W 2003 r. osiągnęło wartość dodatnią i tendencja ta utrzymywała się do 2005 r. W 2004 r. saldo migracji osiągnęło najwyższą wartość w ostatniej dekadzie (Wykres 2).

Porównując saldo migracji w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w Gminie Golub-Dobrzyń, powiecie Golubsko-Dobrzyńskim i Województwie Kujawsko-Pomorskim w latach 2003-2005 można zauważyć, że w gminie mamy do czynienia ze stałym większym lub mniejszym napływem ludności, w przeciwieństwie do Województwa Kujawsko-Pomorskiego i powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego, w których notowany jest stały odpływ mieszkańców (Tabela 7). Wskazuje to na rosnącą atrakcyjność gminy Golub-Dobrzyń, jako miejsca zamieszkania, pracy i wypoczynku w odniesieniu do powiatu i całego województwa.

Wykres 2 Migracje na pobyt stały gminne wg płci migrantów w wartościach bezwzględnych w Gminie Golub-Dobrzyń w latach 1996-2005 (dane GUS)**Tabela 7 Saldo migracji w wartościach bezwzględnych i na 1000 mieszkańców w Gminie Golub-Dobrzyń w latach 2003-2005 na tle powiatu Golubsko Dobrzyńskiego i Województwa Kujawsko-Pomorskiego (dane GUS)**

Wyszczególnienie	Rok	Saldo migracji w wartościach bezwzględnych	Saldo migracji na 1000 mieszkańców
Gmina Golub-Dobrzyń	2003	1	0,13
	2004	94	11,66
	2005	16	1,97
Powiat Golubsko-Dobrzyński	2003	-112	-2,49
	2004	18	0,40
	2005	-126	-2,79
Województwo Kujawsko – Pomorskie	2003	-1363	-0,66
	2004	-1351	-0,65
	2005	-2080	-1,01

Analiza danych demograficznych charakteryzujących gminę Golub-Dobrzyń wskazuje na pozytywne trendy w ostatnich latach w zakresie przyrostu naturalnego i ruchów migracyjnych. Zjawiska te rokują bardzo pozytywnie dla rozwoju gminy w przyszłości i wskazują na rosnącą atrakcyjność gminy jako miejsca zamieszkania. Niepokojący jest jednak stosunkowo wysoki udział w społeczeństwie osób w wieku 65 lat i więcej oraz wyższe niż w województwie i kraju obciążenie demograficzne ludności. Niekorzystne wydaje się także nierównomierne zasiedlenie gminy oraz znaczne oddalenie części sołectw od lokalnego ośrodka wzrostu, jakim jest miasto Golub-Dobrzyń. Takie rozproszenie może rzutować na trudności w integracji społecznej mieszkańców gminy.

2. Sytuacje i tendencje gospodarcze w gminie, powiecie i województwie

Wg danych GUS w 2005 r. 98% podmiotów gospodarczych w Gminie Golub-Dobrzyń przypadało na sektor prywatny, z czego blisko 92% stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Na pozostałe 8% podmiotów gospodarczych sektora prywatnego składały się min. spółdzielnie, spółki oraz stowarzyszenia i organizacje społeczne. W świetle integracji społecznej bardzo istotną kwestią jest wzrost liczby organizacji pozarządowych, w tym: stowarzyszeń i organizacji społecznych, które według założeń mają odgrywać znaczącą rolę w procesie integracji społeczności lokalnej.

Analiza danych dotycząca podmiotów gospodarczych w latach 2001-2005 w gminie Golub-Dobrzyń zwraca uwagę na zmiany ilościowe podmiotów gospodarczych sektora prywatnego. Największe wahania obejmowały ilość osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Od 2001 do 2003 notowano systematyczny wzrost ilości podmiotów gospodarczych z 387 w 2001 do 460 w 2003 roku (19% w ciągu dwóch lat). W 2004 roku odnotowano 12% spadek, w stosunku do roku 2003, ilości osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i dotyczył on przede wszystkim działalności w sektorach: rolnictwa, łowiectwa i leśnictwa (spadek o 28 jednostek gospodarczych), przetwórstwa przemysłowego (spadek o 5 jednostek), handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (spadek o 11 jednostek), obsługi nieruchomości, wynajmu i usług związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej (spadek o 6 jednostek). W tym samym czasie spadek ilości osób fizycznych prowadzących działalność odnotowano w całej Polsce, przy czym spadek ten oscylował w granicach 3%. W odniesieniu do 2004 r. ilość podmiotów w 2005 r. uległa zwiększeniu do liczby 452 zarejestrowanych działalności.

W sektorze państwowym podmioty gospodarcze w gminie Golub-Dobrzyń stanowiły w 2005 r. blisko 2% wszystkich zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. Obejmują one

6 jednostek sektora edukacji, 1 jednostkę z sektora ochrony zdrowia i pomocy społecznej i inne. W latach 2001-2005 ich liczba pozostawała na stałym poziomie (Tabela 9).

Tabela 8 Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sektorów własnościowych w Gminie Golub-Dobrzyń w latach 2001-2005 (dane GUS)

Rok	2001	2002	2003	2004	2005
Ogółem	424	460	496	445	452
Sektor publiczny					
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	9	9	9	9	9
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ogółem	7	7	7	7	7
Przedsiębiorstwa państwowe	0	0	0	0	0
Spółki handlowe	0	0	0	0	0
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	0	0	0	0	0
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego, gospodarstwa pomocnicze	0	0	0	0	0
Sektor prywatny					
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	415	451	487	436	443
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	387	423	460	406	407
Spółki handlowe	4	4	6	6	6
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	0	0	0	0	0
Spółdzielnie	2	2	2	2	2
Fundacje	0	0	0	0	0
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	5	5	5	6	7

Największą ilość jednostek gospodarczych sektora prywatnego wg sekcji PKD, w 2005 r., w gminie Golub-Dobrzyń, odnotowano w sektorach: handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (28%), przetwórstwa przemysłowego (17%), rolnictwa, łowiectwa i leśnictwa (15%), transportu gospodarki magazynowej i łączności (10%) oraz budownictwa (10%).

Tabela 9 Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sekcji PKD w Gminie Golub-Dobrzyń w latach 2001-2005 (dane GUS)

Rok	2001	2002	2003	2004	2005
Ogółem	424	460	496	445	452
Sektor publiczny	9	9	9	9	9
Sektor prywatny	415	451	487	436	443
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo					
ogółem	82	86	92	60	67
sektor publiczny	1	1	1	1	1
sektor prywatny	81	85	91	59	66
Rybactwo					
ogółem	0	0	0	0	0
Górnictwo					
ogółem	1	1	1	1	1
sektor publiczny	0	0	0	0	0
sektor prywatny	1	1	1	1	1
Przetwórstwo przemysłowe					
ogółem	74	78	85	80	75
sektor publiczny	0	0	0	0	0
sektor prywatny	74	78	85	80	75
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę					
ogółem	1	1	2	2	2
sektor publiczny	0	0	0	0	0
sektor prywatny	1	1	2	2	2
Budownictwo					
ogółem	41	41	41	41	46
sektor publiczny	0	0	0	0	0
sektor prywatny	41	41	41	41	46
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego					
ogółem	110	126	136	125	124
sektor publiczny	0	0	0	0	0
sektor prywatny	110	126	136	125	124
Hotele i restauracje					
ogółem	8	9	9	10	11
sektor publiczny	0	0	0	0	0
sektor prywatny	8	9	9	10	11
Transport, gospodarka magazynowa i łączność					
ogółem	44	44	50	48	45
sektor publiczny	0	0	0	0	0
sektor prywatny	44	44	50	48	45
Pośrednictwo finansowe					
ogółem	9	9	9	8	10
sektor publiczny	0	0	0	0	0
sektor prywatny	9	9	9	8	10

Tabela 9 CD

Rok	2001	2002	2003	2004	2005
------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej					
ogółem	22	32	37	31	26
sektor publiczny	0	0	0	0	0
sektor prywatny	22	32	37	31	26
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne					
ogółem	0	0	0	0	0
Edukacja					
ogółem	7	7	8	8	9
sektor publiczny	6	6	6	6	6
sektor prywatny	1	1	2	2	3
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna					
ogółem	4	4	4	6	10
sektor publiczny	1	1	1	1	1
sektor prywatny	3	3	3	5	9
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała					
ogółem	21	22	22	25	26
sektor publiczny	1	1	1	1	1
sektor prywatny	20	21	21	24	25
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników					
ogółem	0	0	0	0	0
Organizacje i zespoły eksterytorialne					
ogółem	0	0	0	0	0

Tabela 10 Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sektorów własnościowych w Gminie Golub-Dobrzyń na tle powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego i Województwa Kujawsko-Pomorskiego na 1000 mieszkańców w roku 2005. (dane GUS)

Wyszczególnienie	Gmina Golub- Dobrzyń	Powiat Golubsko- Dobrzyński	Województwo Kujawsko Pomorskie
Ogółem	55,74	69,22	90,53
Sektor publiczny			
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	1,11	3,63	3,18
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ogółem	0,86	2,06	1,69
Przedsiębiorstwa państwowe	0,00	0,00	0,03
Spółki handlowe	0,00	0,07	0,12
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	0,00	0,00	0,00

Tabela 10 CD

Wyszczególnienie	Gmina Golub- Dobrzyń	Powiat Golubsko- Dobrzyński	Województwo Kujawsko Pomorskie
------------------	----------------------------	-----------------------------------	--------------------------------------

Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego,	0,00	0,02	0,02
gospodarstwa pomocnicze	0,00		
Sektor prywatny			
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	54,63	65,59	87,35
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	50,19	57,53	72,33
Spółki handlowe	0,74	1,84	4,38
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	0,00	0,29	0,69
Spółdzielnie	0,25	0,53	0,50
Fundacje	0,00	0,02	0,15
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	0,86	1,26	1,67

Porównując liczbę podmiotów gospodarczych wg sektorów własności w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w Gminie, z danymi dla powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego i Województwa Kujawsko-Pomorskiego wyraźnie widać, że Gmina Golub-Dobrzyń odbiega znacząco od średniej dla powiatu i województwa. Wskaźnik dla powiatu jest o blisko 14, a dla województwa o 35 jednostek wyższy.

Wyższe wskaźniki w gminie odnotowano dla sektora obejmującego rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo (4 jednostki więcej niż w powiecie i 6 jednostek więcej niż w województwie). W przypadku sektorów przetwórstwa przemysłowego, ilość podmiotów przypadających na 1000 mieszkańców jest taka sama jak w przypadku powiatu i województwa podobna sytuacja jest w przypadku sektora obejmującego transport, gospodarkę magazynową i łączność.

Zbliżony wskaźnik w odniesieniu do powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego gmina reprezentuje w przypadku sektora obejmującego hotele i restauracje.

Największe różnice dotyczą sektorów obejmujących: handel hurtowy i detaliczny; naprawę pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (o 16 jednostek mniej od średniej dla województwa i o 7 jednostek mniej od średniej dla powiatu), obsługę nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (o prawie 10 jednostek mniej od średniej dla województwa i o 6 jednostek mniej od średniej dla powiatu).

Tabela 11 Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sekcji PKD w Gminie Golub-Dobrzyń na tle powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego i Województwa Kujawsko-Pomorskiego na 1000 mieszkańców w 2005 r. (dane GUS)

Wyszczególnienie	Gmina Golub-Dobrzyń	Powiat Golubsko- Dobrzyński	Województwo Kujawsko Pomorskie
Ogółem	55,74	69,22	90,53
Sektor publiczny	1,11	3,63	3,18
Sektor prywatny	54,63	65,59	87,35
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo			
Ogółem	8,26	4,25	2,43
sektor publiczny	0,12	0,02	0,02
sektor prywatny	8,14	4,23	2,41
Rybacktwo			
Ogółem	0,00	0,02	0,03
sektor publiczny	0,00	0,00	0,00
sektor prywatny	0,00	0,02	0,03
Górnictwo			
Ogółem	0,12	0,04	0,05
sektor publiczny	0,00	0,00	0,00
sektor prywatny	0,12	0,04	0,05
Przetwórstwo przemysłowe			
Ogółem	9,25	9,37	9,29
sektor publiczny	0,00	0,00	0,05
sektor prywatny	9,25	9,37	9,25
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę			
Ogółem	0,25	0,24	0,10
sektor publiczny	0,00	0,04	0,04
sektor prywatny	0,25	0,20	0,06
Budownictwo			
Ogółem	5,67	7,11	8,71
sektor publiczny	0,00	0,02	0,02
sektor prywatny	5,67	7,09	8,69
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego			
Ogółem	15,29	22,77	31,47
sektor publiczny	0,00	0,00	0,01
sektor prywatny	15,29	22,77	31,46
Hotele i restauracje			
Ogółem	1,36	1,55	2,38
sektor publiczny	0,00	0,00	0,02
sektor prywatny	1,36	1,55	2,36

Tabela 11 CD

Wyszczególnienie	Gmina Golub-Dobrzyń	Powiat Golubsko- Dobrzyński	Województwo Kujawsko Pomorskie
Ogółem	5,55	6,14	6,60
sektor publiczny	0,00	0,00	0,01
sektor prywatny	5,55	6,14	6,59

Pośrednictwo finansowe			
Ogółem	1,23	1,84	3,46
sektor publiczny	0,00	0,00	0,00
sektor prywatny	1,23	1,84	3,45
Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej			
Ogółem	3,21	7,07	12,95
sektor publiczny	0,00	1,37	1,28
sektor prywatny	3,21	5,69	11,66
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne			
Ogółem	0,00	0,73	0,59
sektor publiczny	0,00	0,49	0,30
sektor prywatny	0,00	0,24	0,29
Edukacja			
Ogółem	1,11	1,75	2,11
sektor publiczny	0,74	1,31	1,11
sektor prywatny	0,37	0,44	1,01
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna			
Ogółem	1,23	2,41	4,45
sektor publiczny	0,12	0,20	0,19
sektor prywatny	1,11	2,22	4,26
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała			
Ogółem	3,21	3,92	5,89
sektor publiczny	0,12	0,18	0,12
sektor prywatny	3,08	3,74	5,77
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników			
Ogółem	0,00	0,00	0,01
sektor publiczny	0,00	0,00	0,00
sektor prywatny	0,00	0,00	0,01
Organizacje i zespoły eksterytorialne			
Ogółem	0,00	0,00	0,00
sektor publiczny	0,00	0,00	0,00
sektor prywatny	0,00	0,00	0,00

Analiza danych dotyczących sytuacji i tendencji gospodarczych w gminie, powiecie i województwie pokazują, że gospodarka w gminie opiera się przede wszystkim na rolnictwie i leśnictwie. Ponadto widać także tendencje wzrostowe i rozwojowe, jakie wskazują budownictwo, hotele i restauracje oraz ochrona zdrowia i pomoc społeczna.

Patrząc od strony integracji społecznej obiecujący jest rozwój sektora obejmującego ochronę zdrowia i pomoc społeczną, niepokojący może być jedynie fakt, iż wzrost ilości podmiotów w tym sektorze gospodarki obejmuje jedynie sektor prywatny. Może to w efekcie skutkować tym, iż nie wszyscy mieszkańcy będą mogli pozwolić sobie na korzystanie z prywatnych usług medycznych.

3. Sytuacje i tendencje na lokalnym rynku pracy

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Golubiu-Dobrzyniu, z dnia 30 listopada 2006 r., bezrobotni w gminie Golub-Dobrzyń stanowili 16,76% mieszkańców gminy w wieku produkcyjnym, podczas gdy średnia dla powiatu wynosiła 14,51%. Wśród osób bezrobotnych w gminie kobiety stanowiły 58,53%. Podobna sytuacja była w powiecie gdzie kobiety wśród bezrobotnych stanowiły 59,37%. Osoby do 25 roku życia stanowią 30,8% osób bezrobotnych i sytuacja ta jest zbliżona do sytuacji w powiecie Golubsko-Dobrzyńskim gdzie grupa ta stanowi 29% ogółu bezrobotnych. Podobna sytuacja ma miejsce w przypadku osób powyżej 50 roku życia, które stanowią w gminie 9,9%, a w powiecie 11,67% bezrobotnych. Niepełnosprawni bezrobotni w gminie stanowią 1,3% podczas gdy w powiecie niepełnosprawni stanowią 2,1 % bezrobotnych.

Największym problem dotyczącym bezrobocia w Gminie Golub-Dobrzyń, ale także w powiecie Golubsko-Dobrzyńskim jest kwestia długotrwałego pozostawania w statusie bezrobotnego. W powiecie Golubsko-Dobrzyńskim długotrwale bezrobotni stanowią 68,05% ogółu bezrobotnych natomiast w Gminie Golub-Dobrzyń 70,79 %. Drugim w kolejności jest problem bezrobocia osób w wieku do 25 roku życia oraz brak kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych. Ponadto analiza danych pokazuje także, że w większości grup bezrobotnych największym problem jest bezrobocie kobiet.

Tabela 12 Rozszerzona informacja o bezrobociu w Powiecie Golubsko-Dobrzyńskim i Gminie Golub-Dobrzyń stan na 30.11.2006 (źródło PUP Golub-Dobrzyń)

Wyszczególnienie	Powiat Golubsko-Dobrzyński		Gmina Golub-Dobrzyń	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
Liczba bezrobotnych w tym	4 010	2 381	832	487
Poprzednio pracujący	2 971	1 700	595	319
Ze zwolnień grupowych	46	30	9	4
Z prawem do zasiłku	649	288	106	34
Osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki	260	164	61	44
Niepełnosprawni	86	49	11	5
Do 25 roku życia	1 166	661	257	145
Powyżej 50 roku życia	468	223	83	36
Długotrwale	2 729	1 738	589	377
Bez kwalifikacji zawodowych	1 154	803	231	168
Samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 7 roku życia	111	106	20	17

Tabela 13 Bezrobotni wg wieku w Powiecie Golubsko-Dobrzyńskim i Gminie Golub-Dobrzyń stan na 30.11.2006 (źródło PUP Golub-Dobrzyń)

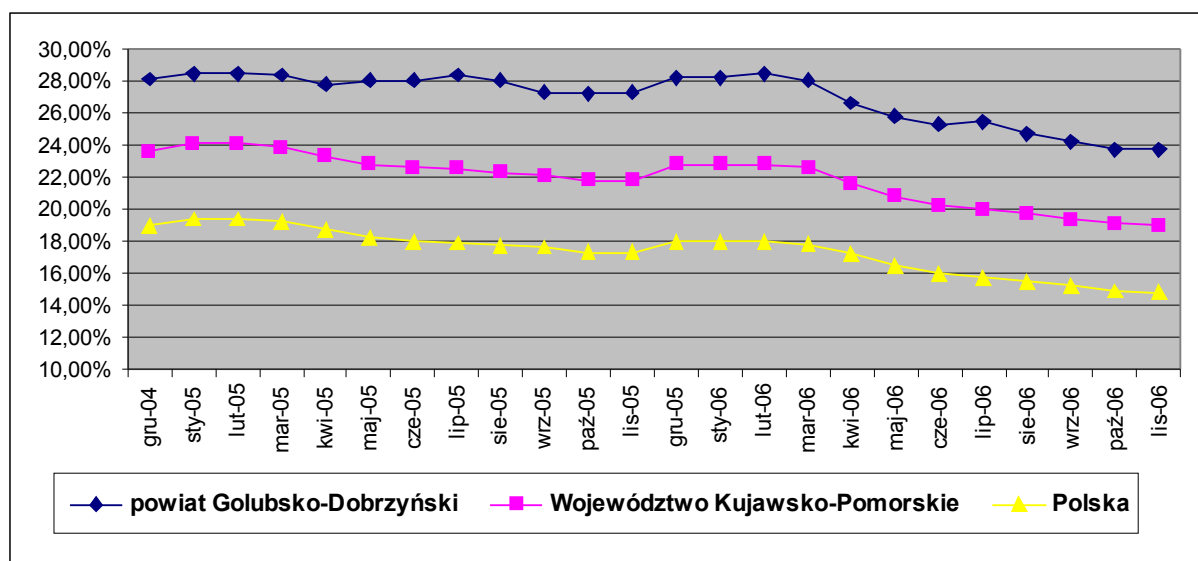
Wyszczególnienie	Powiat Golubsko-Dobrzyński		Gmina Golub-Dobrzyń	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
18 - 24	1 167	661	257	145
25 - 34	1 163	767	273	167
35 - 44	779	475	162	101
45 - 54	759	433	115	68
55 - 59	127	45	23	6
60 - 64	15	X	2	X

Pod względem wykształcenia największą grupę osób bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem niższym od gimnazjalnego, gimnazjalnym oraz zasadniczym zawodowym. W Gminie Golub-Dobrzyń osoby bezrobotne z takim wykształceniem stanowią 72 %, a w Powiecie Golubsko-Dobrzyńskim 67%.

Tabela 14 Bezrobotni wg wykształcenia w Powiecie Golubsko-Dobrzyńskim i Gminie Golub-Dobrzyń stan na 30.11.2006 (źródło PUP Golub-Dobrzyń)

Wyszczególnienie	Powiat Golubsko-Dobrzyński		Gmina Golub-Dobrzyń	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
Wyższe	101	70	11	6
Policealne i średnie zawodowe	709	492	133	89
Średnie ogólnokształcące	478	344	90	67
Zasadnicze zawodowe	1 319	708	301	153
Gimnazjalne i poniżej	1 403	767	297	172

Ponieważ w Polsce nie jest prowadzona ewidencja stopy bezrobocia na poziomie gmin, w diagnozie lokalnego rynku pracy pod uwagę wzięto stopę bezrobocia dla Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego. Jak pokazuje Wykres 3, stopa bezrobocia dla powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego jest o ponad 4% wyższa od stopy bezrobocia w Województwie Kujawsko-Pomorskim i o blisko 10% wyższa od stopy bezrobocia w Polsce. Wahania wartości stopy bezrobocia na przestrzeni ostatnich 2 lat przebiegały niemal tak samo jak w Województwie Kujawsko-Pomorskim i Polsce. Od lutego 2006 notowany jest systematyczny spadek wartości stopy bezrobocia, a w listopadzie 2006 stopa bezrobocia osiągnęła najniższą wartość w ciągu ostatnich 24 miesięcy.

Wykres 3 Stopa bezrobocia dla powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego na tle Województwa Kujawsko-Pomorskiego i Polski od grudnia 2004 do listopada 2006 (dane PUP Golub-Dobrzyń)

Jak Pokazuje Rycina 3, wartość stopy bezrobocia dla powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego zbliżona była, do wartości stopy bezrobocia większości powiatów w Województwie Kujawsko-Pomorskim.

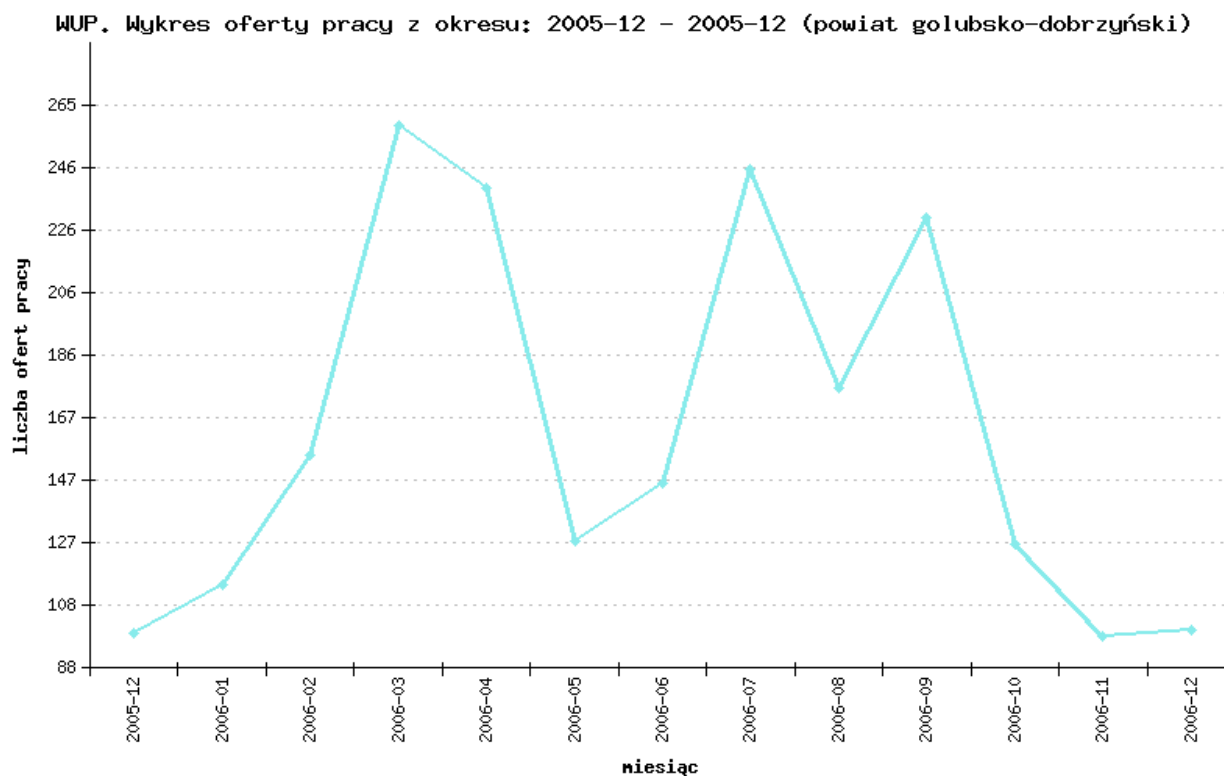
Analiza wykresu obrazującego ilość ofert pracy w PUP w Golubiu-Dobrzyniu wyraźnie pokazuje, że wahania ilości ofert pracy w ciągu roku mogą być związane z pracami sezonowymi. Pierwszy szczyt ilości ofert pracy przypada na marzec i kwiecień, czyli czas prac wiosennych w gospodarstwach rolnych oraz lasach. Następnie notowany jest duży spadek ilości ofert pracy. Kolejny wzrost przypada na okres prac letnich w gospodarstwach rolnych, w tym na czas żniw. Po tym okresie notowany jest ponowny spadek ilości ofert pracy, który przeciąga się na cały okres zimowy. Zależność wahań ilości ofert pracy nie jest odzwierciedlona w wahaniami stopy bezrobocia, która jak już napisano powyżej notuje stały spadek już od blisko 24 miesięcy.

Pod względem ilości ofert pracy wśród powiatów Województwa Kujawsko-Pomorskiego, powiat Golubsko-Dobrzyński zajmuje trzecie miejsce od końca (Rysunek 4).

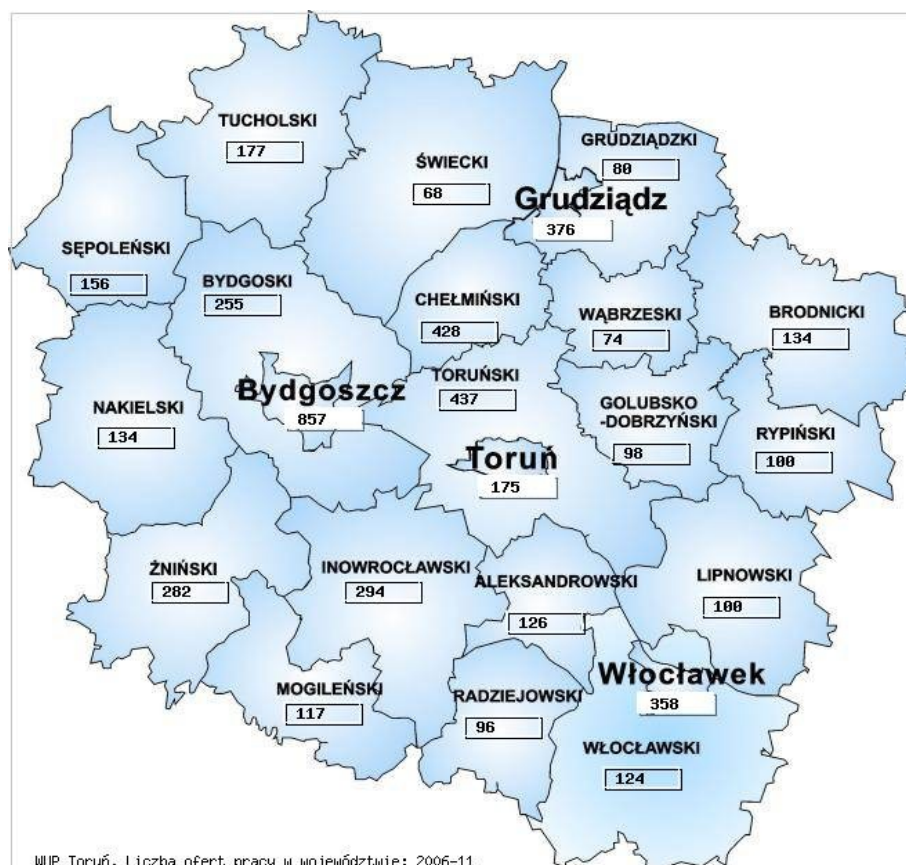
Rycina 3 Stopa bezrobocia w Województwie Kujawsko-Pomorskim (październik 2006, dane WUP Toruń)

Wykres 4

Rycina 4 Liczba ofert pracy w województwie Kujawsko-Pomorskim w listopadzie 2006 (Dane WUP Toruń)

4. Sytuacja mieszkaniowa i infrastruktura

4.1 Zasoby mieszkaniowe

Zasoby mieszkaniowe w Gminie Golub-Dobrzyń wg danych GUS w roku 2005 wynosiły 2220 mieszkań, średnio 3,65 mieszkańców na mieszkanie. Przeciętna powierzchnia mieszkania wynosi 81,7 m², średnio na jednego mieszkańca przypada 22,4 m². 85,5% mieszkań stanowi własność prywatną, 6,5% mieszkań stanowi własność zakładów pracy, a 7,5% własność gminy. 91,1 % mieszkań posiada podłączenie do wodociągu, 75,5% mieszkań wyposażona jest w łazienkę, 73,3% w ustęp spłukiwany, a 65% w centralne ogrzewanie.

**Tabela 15 Zasoby mieszkaniowe wg rodzaju w własności
w Gminie Golub-Dobrzyń w 2005 r. (dane GUS)**

Ogółem	
mieszkania	2 220
powierzchnia użytkowa mieszkań	181 367
Własność gminy	
mieszkania	165
powierzchnia użytkowa mieszkań	6 296
Własność spółdzielni mieszkaniowych	
mieszkania	0
Własność zakładów pracy	
mieszkania	148
powierzchnia użytkowa mieszkań	8 445
Własność osób fizycznych	
mieszkania	1 902
powierzchnia użytkowa mieszkań	166 155
Własność TBS	
mieszkania	0
Własność innych podmiotów	
mieszkania	5
powierzchnia użytkowa mieszkań	471

4.2 Sieć wodociągowa

Długość sieci w 2005 roku wynosiła 217,4 km i obsługiwała 89,22% mieszkańców gminy. Zużycie wody w gminie na potrzeby gospodarki i ludności wynosiło w 2005 roku 1415 dam³, z czego 1168 dam³ przepadało na rolnictwo i leśnictwo, 36 dam³ na potrzeby przemysłu, a 211 dam³ dostarczono do gospodarstw domowych.

Istniejąca sieć wodociągowa zasilana jest z gminnych ujęć wody, zlokalizowanych w Gałczewie o wydajności 121 m³/h, Wrockach o wydajności 100 m³/h, Nowogrodzie o wydajności 100 m³/h oraz w Nowej Wsi o wydajności 79 m³/h. Obok ujęć gminnych funkcjonują także ujęcia lokalne związane z obiektami produkcyjnymi lub budownictwem wielorodzinnym. Według ustaleń Geologa Wojewódzkiego, zasoby eksploatacyjne istniejących na terenie gminy ujęć wód podziemnych wynoszą 757 m³/h.

4.3 Sieć kanalizacyjna i oczyszczalnie ścieków

Gmina wyposażona jest w system kanalizacji zbiorczej, wyposażonej w grupowe (gminne, zakładowe) oczyszczalnie ścieków; systemy kanalizacji indywidualnej z małymi (przysagrodowymi) oczyszczalniami ścieków oraz systemy kanalizacji indywidualnej ze zbiornikami wybieralnymi (szambami).

Wg danych GUS w 2005 roku długość sieci kanalizacyjnej w gminie wynosiła 41,3 km długości i obsługiwała 65,9% mieszkańców gminy odprowadzając 38,5 dam³ ścieków, z których 34 dam³ poddane zostały oczyszczeniu. W 2005 roku w gminie funkcjonowały 3 zbiorcze biologiczne oczyszczalnie ścieków o łącznej przepustowości 523 m³/dobę.

W 2004 roku w gminie funkcjonowało 108 indywidualnych, wiejskich oczyszczalni ścieków.

4.4 Składowanie odpadów

Na terenie gminy funkcjonuje od roku 1994 w miejscowości Białkowo gminne składowisko odpadów komunalnych. Z obiektu korzystają obok Gminy Golub-Dobrzyń także gminy ościenne. Wielkość działki, jaką dysponuje składowisko wynosi 5,0 ha, z czego obecnie wykorzystywane jest 2,4 ha. Pojemność niecki składowania wynosi 59906,7 Mg. Składowisko wyposażone jest w wagę, sprzęt do ugniatania odpadów, boksy

**do segregacji odpadów, budynek do wstępnego przetwarzania surowców oraz
piezometry badawcze..**

4.5 Sieć energetyczna

Sieć energetyczna obejmuje sieci średniego i niskiego napięcia. Przez teren gminy przebiegają ponadto linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia:

- 440 kV o relacji Płock - Wągrowo,
- 110 kV o relacji Golub - Dobrzyń - Wąbrzeźno,
- 110 kV o relacji Golub - Dobrzyń – Lipno,
- 110 kV o relacji Golub-Dobrzyń - Brodnica (linia projektowana).

5. Sytuacja edukacyjna

Według narodowego spisu ludności w 2002 roku największą grupę ludności gminy, 43% mieszkańców, stanowiły osoby, które ukończyły szkołę podstawową. Drugą w kolejności stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym (30%), następnie osoby z wykształceniem policealnym oraz średnim zawodowym (14%). Najmniejszą ilość mieszkańców gminy stanowią osoby z wykształceniem wyższym (3%).

Porównując dane dotyczące poziomu wykształcenia ludności w Gminie Golub-Dobrzyń, powiecie Golubsko-Dobrzyńskim oraz Województwie Kujawsko-Pomorskim można zauważyć, że mieszkańcy gminy są osobami słabiej wykształconymi. Sytuacja taka ma odzwierciedlenie w poziomie bezrobocia i może skutkować trudnościami w konkurowaniu na lokalnym rynku pracy.

Wykres 5 **Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia w Gminie Golub-Dobrzyń w 2002 roku**

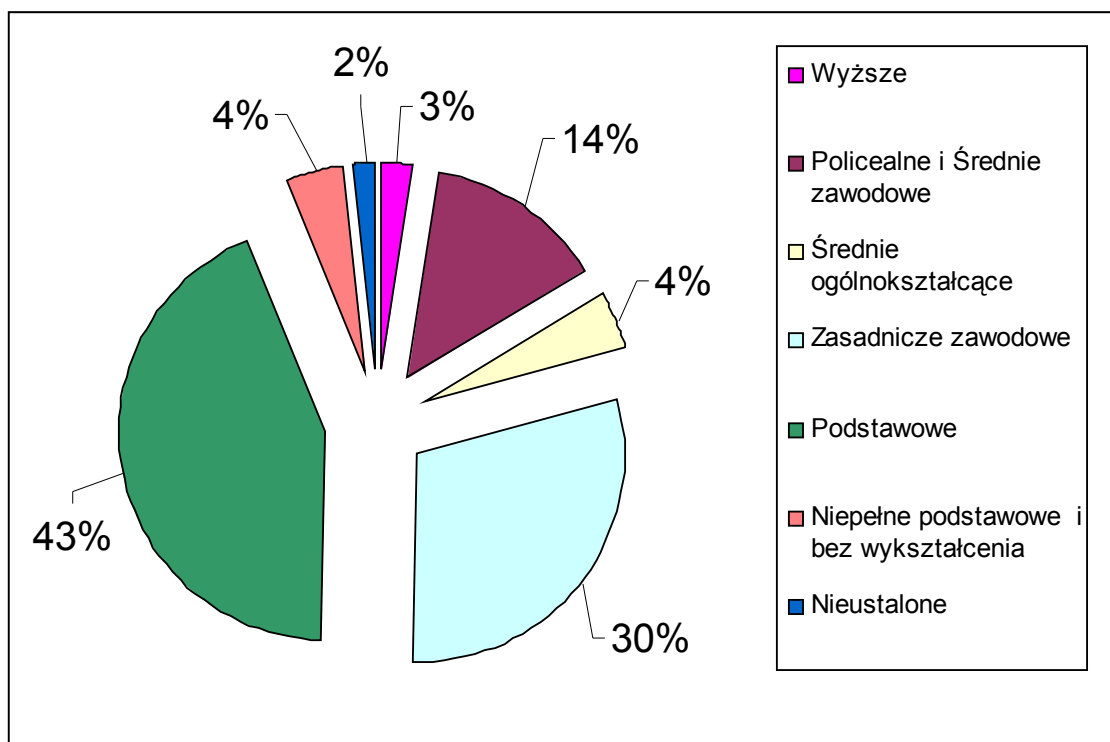

Tabela 16 **Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia w Gminie Golub-Dobrzyń na tle Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego i Województwa Kujawsko-Pomorskiego w 2002 roku**

Wyszczególnienie	Ogółem	Wykształcenie						
		Wyższe	Policealne i Średnie zawodowe	Średnie ogólnokształcące	Zasadnicze zawodowe	Podstawowe	Niepełne podstawowe i bez wykształcenia	Nieustalone
Golub – Dobrzyń	6499	168	889	289	1924	2836	287	106
	100%	3%	14%	4%	30%	44%	4%	2%
Powiat Golubsko-Dobrzyński	36518	1488	5872	2365	10529	14382	1590	292
	100%	4%	16%	6%	29%	39%	4%	1%
Województwo Kujawsko - Pomorskie	1743220	144957	362429	141385	470106	551851	51421	21071
	100%	8%	21%	8%	27%	32%	3%	1%

W 2005 roku wg danych GUS, na terenie gminy funkcjonowało 1 przedszkole posiadające 2 oddziały, do którego uczęszczało 31 dzieci. Ponadto przy szkołach podstawowych funkcjonowało 5 oddziałów przedszkolnych, do których uczęszczało 59 dzieci. W 2006 roku we wsi Sokołowo dzięki działaniu Stowarzyszenia Rozwoju Wsi Sokołowo otworzono „Małe Przedszkole”. Powstało ono w ramach projektu Federacji Inicjatyw Oświatowych "Małe Przedszkole w każdej wsi", który to program realizowany jest w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, wdrażanego przez Ministerstwo Edukacji i Nauki. Do „Małego Przedszkola” w Sokołowie uczęszczać będzie 15 dzieci.

W Gminie Golub-Dobrzyń funkcjonuje siedem szkół podstawowych w miejscowościach: Gałczewo, Lisewo, Nowogród, Ostrowite, Sokołowo, Węgiersk, Wrocki.. Jedyne gimnazjum w gminie znajduje się w miejscowości Gałczewko. Edukacja na poziomie ponadgimnazjalnym odbywa się głównie w placówkach na terenie Golubia-Dobrzynia i Torunia.

Współczynniki skolaryzacji brutto i netto w Gminie Golub-Dobrzyń w 2005 roku kształtowały się tak jak pokazuje to Tabela 17. Wartości skolaryzacji wydają się być zaniżone przez dzieci uczęszczającą do szkół znajdujących się poza terenem gminy, przede wszystkim w Golubiu-Dobrzyniu i Kowalewie Pomorskim, ponieważ niemożliwym się wydaje by blisko 30% uczniów podlegających obowiązkowi nauki w szkole podstawowej i blisko 10% podlegających obowiązkowi nauki w gimnazjach nie uczęszczało do szkoły.

**Tabela 17 Współczynniki skolaryzacji w Gminie Golub-Dobrzyń
roku 2005 (dane GUS)**

Współczynnik skolaryzacji brutto	
szkoły podstawowe	73,00 %
gimnazja	92,90 %
Współczynnik skolaryzacji netto	
szkoły podstawowe	71,50 %
gimnazja	91,10 %

6. Opis stanu opieki zdrowotnej

Opiekę medyczną zapewnia mieszkańcom sołectwo Wrocki, Cieszyny, Płachoty, Karczewo, jako jedyny Gminny Ośrodek Zdrowia we Wrockach. Mieszkańcy pozostałych

sołectw muszą po porady medyczne udawać się do Przychodni Zdrowia w Golubiu-Dobrzyniu, przy których funkcjonuje Pogotowie Ratunkowe i Szpital Powiatowy.

Tabela 18 Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej oraz placówki stacjonarnej pomocy społecznej w Gminie Golub-Dobrzyń w roku 2005 (dane GUS)

Przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie	
ogółem	1
publiczne	1
Porady ogólnodostępne	
ogółem	9 552
podległa samorządowi terytorialnemu	9 552
porady lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej	
ogółem	7 732
podległa samorządowi terytorialnemu	7 732
Apteki i punkty apteczne	
apteki	0
punkty apteczne	1
Placówki stacjonarnej pomocy społecznej	
placówki pomocy społecznej	0
dom pomocy społecznej	0
filia	0
miejsca (łącznie z filiami)	0
pacjenci	0

7. Charakterystyka życia kulturalnego

Głównymi ośrodkami życia kulturalnego w gminie Golub – Dobrzyń są 4 gminne biblioteki publiczne tj. 1 główna i 3 filie , z księgozbiorem wynoszącym 52052 sztuk oraz świetlice wiejskie

i szkoły. Ponadto życie kulturalne w Gminie Golub-Dobrzyń kształtowane jest także przez organizacje pozarządowe i stowarzyszenia, które aktywnie uczestniczą w życiu lokalnego społeczeństwa w tym min: Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Sokołowo, Towarzystwo Rozwoju Gminy Golub – Dobrzyń, Towarzystwo Wsi Nowogród i Okolic; Towarzystwo na Rzecz Rozwoju Wsi Węgiersk i Macikowo; Stowarzyszenie Wspierające Dzieci i Osoby Niepełnosprawne; Towarzystwo Rozwoju Wsi Skępsk i Okolic. Na terenie gminy działa również 14 Ochotniczych Straży Pożarnych oraz 10 Kół Gospodyń Wiejskich. Formę stowarzyszenia przybrał również LKS „Zryw” (Stowarzyszenie Kultury Fizycznej);

Do najważniejszych organizowanych w gminie imprez należą: Zimowa Spartakiada Samorządowa, rozgrywki ligowe o mistrzostwo w klasie A seniorów, rozgrywki ligowe o mistrzostwo w klasie juniorów młodszych, wycieczki rowerowe w ramach „Niedzieli na dwóch kółkach”, Powiatowy Konkurs Recytatorski pod Patronatem Starosty Powiatu

Golubsko – Dobrzyńskiego i Wójta Gminy Golub-Dobrzyń, międzygminne zawody strażackie oraz Międzynarodowy Turniej Szachowy.

Ponadto z aktualnie organizowanych na terenie gminy imprez wymienić należy przede wszystkim:

- imprezy sportowe i sportowo-rekreacyjne, w zakresie turystyki wodnej, festyny rekreacyjno sportowe przy szkołach podstawowych oraz Ogólnopolski Rajd Pieszy Szlakiem Chopina z Bobrowisk do Szafarki;
- imprezy okolicznościowe jak: Dzień Kobiet, Dzień Dziecka i Sportu, powitanie wiosny oraz obchody świąt państwowych;
- imprezy kulturalne i edukacyjne, w tym: Wieczory Literackie oraz imprezy z cyklu „Wspieranie Kultury i Sztuki, Ochrona Dóbr Kultury i Tradycji”, Festyny Środowiskowe i Pikniki Ekologiczne, zawody strażackie organizowane raz do roku wiosną w gminach oraz zawody regionalne, zebrania i prezentacje wyrobów własnych organizowane przez Koła Gospodyń Wiejskich;
- imprezy folklorystyczne tj. Festiwal Pieśni i Muzyki Ludowej, wystawy prac artystów ludowych oraz dożynki organizowane co roku jako Święto Plonów.

Na rozwój życia kulturalnego w Gminie Golub-Dobrzyń bardzo ważny wpływ ma życie sportowe. Na obszarze Gminy Golub-Dobrzyń działa kilka prężnie funkcjonujących organizacji sportowych: Ludowy Gminny Klub Sportowy „ZRYW” we Wrockach, Uczniowski Klub Sportowy „SATURN” w Ostrowitem. Organizacje sportowe zajmują się promocją i czynnym wdrożeniem w życie sportu na terenie Gminy Golub-Dobrzyń. Spośród obiektów sportowych o lepszym standardzie należy wymienić boisko i sale gimnastyczną we Wrockach.

Ważnym czynnikiem kształtującym życie kulturalne i ożywiającym lokalną społeczność są napływający turyści i stworzona z myślą o nich infrastruktura. Dla rozwoju atrakcyjności turystycznej Gminy Golub-Dobrzyń funkcjonuje szereg ośrodków wypoczynkowych oraz obiekty agroturystyczne.

W miejscowości Ostrowite znajduje się Ośrodek Wypoczynkowo – Wędkarski. Obszar ten predysponowany jest dla turystyki krajoznawczej oraz wypoczynkowo-rekreacyjnej. Jezioro Grodno wraz z przyległymi terenami jest w części zagospodarowane na potrzeby wypoczynku. Powstał tam Gminny Ośrodek Rekreacyjny z zapleczem gastronomicznym

i noclegowym, wypożyczalnią sprzętu wodnego i polami namiotowymi. Wydzielono działki pod zabudowę rekreacyjno-wypoczynkową. Zagospodarowane letniskowo są również zachodnie obrzeża jeziora Słupno. Inne rejony o znacznie mniejszych walorach stanowią okolice jeziora Gajewo i Szaniec. Teren ten pozbawiony jest szaty leśnej, która wpłynęłaby na jego większą atrakcyjność. Mimo to nad jeziorem Gajewo prowadzi działalność ośrodek wypoczynkowo-wędkarski. Poza wymienionymi ośrodkami bazę rekreacyjno-turystyczną na terenie gminy Golub-Dobrzyń tworzą:

- Ośrodek Hodowli Zwierzyny w Sokołowie,
- Gospodarstwo Agroturystyczne "U Szwajcara" w Paliwodziznie,
- Gospodarstwo Agroturystyczne "Paliwodzizna" w Paliwodziznie,
- Gospodarstwo Agroturystyczne w Zawadzie,
- Gospodarstwo Agroturystyczne w Handlowym Młynie,
- Łowisko specjalne przy Gospodarstwie Rolno-Rybackim w Nowogrodzie,
- Gospodarstwo Agroturystyczne "Biesiada w zakolu Drwęcy" w Olszówce,
- Gospodarstwo Agroturystyczne "Sarenka" w Handlowym Młynie.

Doskonałym miejscem rekreacji i wypoczynku, w tym wędkowania jest rzeka Drwęca. Rzeka jest bardzo atrakcyjna dla przeprowadzania spływów kajakowych, o czym świadczy fakt, iż przebiega nią trasa międzynarodowego spływu kajakowego. Jest to też doskonałe miejsce do wędkowania. Stosunkowo niedawno odkryto tu łowisko trociowe, przyciągające wielu wędkarzy. Ekosystem rzeki stwarza także dogodne warunki do występowania licznych gatunków ptactwa wodno-błotnego, co przyciąga licznych amatorów przyrody. W dolinie rzeki panują ponadto odpowiednie warunki dla wędrówek pieszych oraz zbierania runa leśnego w przybrzeżnych lasach.

8. Stan bezpieczeństwa

Za bezpieczeństwo na obszarze Gminy Golub-Dobrzyń odpowiada Komenda Powiatowa Policji w Golubiu-Dobrzyniu, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Golubiu-Dobrzyniu oraz 14 gminnych jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej.

W Rewirze Dzielnicowych Komendy Powiatowej Policji, Miasta i Gmina Golub-Dobrzyń w 2006 roku stwierdzono łącznie 694 przestępstwa, w tym najwięcej: kradzieży 77, kradzieży z włamaniem 60, rozboje 4, przestępstw narkotykowych 86, przestępstw gospodarczych 180, kierowanie w stanie nietrzeźwości 184, pozostała liczba inne

przestępstwa (przeciwko rodzinie, wypadki). Z tego wykryto łącznie 604 przestępstwa, co dało 87 % wykrywalności o 8,15 % więcej jak w roku 2005.

*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Golub-Dobrzyń na lata
2007-2013*

Wyszczególnienie	2003		2004		2005		I – VI 2006	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	377	1523	397	1546	403	1547	381	1480
Bezdomność	1	1	1	1	0	0	0	
Potrzeba ochrony macierzyństwa	43	203	28	181	16	91	10	10
w tym: wielodzietność	0	0	60	416	4	36	0	0
Bezrobocie	338	1404	309	1277	313	1241	288	1152
Niepełnosprawność	182	615	151	595	155	559	157	538
Długotrwała lub ciężka choroba	204	765	181	698	193	731	161	553
Bezradność w sprawach opiek.-wych. i prowadzenia gosp. domowego – ogółem	111	586	123	632	111	552	110	539
w tym: rodziny niepełne	59	214	63	216	57	181	63	216
rodziny wielodzietne	58	405	60	416	60	403	53	354
Przemoc w rodzinie	0	0	0	0	4	26	4	19
Alkoholizm	48	223	46	181	49	168	40	140
Narkomania	0	0	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu po opuszczeniu zakładu karnego	3	5	4	8	3	10	0	0
Zdarzenia losowe	0	0	1	3	3	10	0	0
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0	0	0	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	26	93	12	47	0	0	0	0

9. Zasoby transportowe i komunikacyjne

Na istniejący w gminie układ drogowy składają się:

•drogi krajowe (łączna długość 9 km):

- nr 15 relacji Inowrocław - Toruń - Brodnica – Ostróda,

•drogi wojewódzkie (łączna długość 21 km):

- nr 534 relacji Grudziądz - Golub - Dobrzyń - Rypin,
- nr 549 relacji Niedźwiedź-Pląchoty,
- nr 554 relacji Orzechowo - Kowalewo Pom. - Golub - Dobrzyń,
- nr 555 relacji Golub - Dobrzyń - Zbójno - Kikół,

•drogi powiatowe (łączna długość 87 km):

- Niedźwiedź - Tokary,
- nr 44203 Łobdowo – Wrocki,

- nr 44216 Chełmonie - Ostrowite,
- nr 44217 Kielpiny - Ostrowite,
- nr 44218 Ostrowite - Podzamek Golubski,
- nr 44219 Ostrowite - Owieczkowo,
- nr 44220 Owieczkowo - Gałczewko,
- nr 44221 Gałczewko - Golub-Dobrzyń,
- nr 44222 Wrocki - Golub-Dobrzyń,
- nr 44223 Wrocki - Radziki Duże,
- nr 44225 Cieszyny - Lisewski Młyn,
- nr 44229 Golub-Dobrzyń - Świątosław,
- nr 44231 Ruziec - Nowa Wieś,
- nr 44232 Paliwodzizna - Węgiersk,
- nr 44234 Golub-Dobrzyń - Radomin,
- nr 44349 Dąbrówka - Pląchoty,
- nr 44352 Bobrowo - Pusta Dąbrówka,

•drogi gminne (łącznie długość 178 km):

- drogi o nawierzchni utwardzonej i twardej - 19,1 km,
- drogi o nawierzchni gruntowej - 158,9 km.

Istniejąca sieć drogowa, z dość dużym udziałem dróg ponadgminnych umożliwia stosunkowo dobre połączenie w relacjach wschód-zachód, północ-południe. Ze względu na specyficzne ułożenie terenów gminy wokół miasta Golub-Dobrzyń, dość dobra komunikacja istnieje również w relacjach miasto-wieś.

Odmienne sytuacja kształtuje się w odniesieniu do stanu technicznego istniejącej sieci drogowej. Braki w tym zakresie odnoszą się zarówno do dróg wojewódzkich, powiatowych oraz gminnych. Dotyczą one nie tylko rodzaju nawierzchni, ale również m.in. niewystarczającej szerokości jezdni, braków poboczy i zatok autobusowych, nadmiernej bliskości drzew od jezdni, braku ciągów pieszych w terenach zabudowanych.

Tego rodzaju problemy są kluczowe zarówno dla bezpieczeństwa komunikacyjnego gminy, przepustowości sieci drogowej, ale także wpływają negatywnie na rozwój gospodarczy regionu.

W zakresie sieci dróg gminnych istnieje dość duże zapotrzebowanie na prace modernizacyjne, które łączyć należy z budową chodników w obszarach zabudowanych.

Na terenie Gminy Golub-Dobrzyń znajdują się, niestety już nieczynne, linie kolejowe: jednotorowa linia Chełmża – Golub-Dobrzyń, zawieszona w 1990, oraz linia relacji Kowalewo Pomorskie - Golub-Dobrzyń – Brodnica, na której w 1999 roku zawieszono ruch pasażerski z utrzymaniem ruchu towarowego.

10. Charakterystyka grup społecznie wrażliwych

10.1 Seniorzy

Osoby starsze (kobiety w wieku 60 więcej lat, mężczyźni w wieku 65 i więcej lat) stanowią 14,1% społeczeństwa gminy. Spośród 1147 osób w wieku poprodukcyjnym 65,5% to kobiety, 34,5% to mężczyźni, natomiast 6,5% to osoby niepełnosprawne.

Największymi problemami osób starszych obok samotności jest przede wszystkim dyskryminacja w wielu sytuacjach życia codziennego. Często dyskryminacja ze względu na wiek dotyka już „czterdziestolatków”. Osobom takim trudniej jest znaleźć pracę, rzadziej są wysyłani na szkolenia podnoszące kwalifikacje zawodowe, w przypadku zwolnień grupowych pierwsi tracą pracę. Wg danych Eurostat stopa aktywności osób w przedziale wiekowym 55-64 lata wynosi ok. 20%, w Polsce 26,2% i należy do najniższych w Europie, podczas gdy w Szwecji wynosi on aż 69,1%, w Wielkiej Brytanii 56,2% a w Niemczech 41,8%.

Kolejnym miejscem dyskryminacji osób starszych są ośrodki służby zdrowia. Brakuje osobom posiadających odpowiednią wiedzę i przygotowanie do pracy z osobami starszymi. W Polsce jest około 100 czynnych zawodowo geriatrów. Dolegliwości pacjentów tłumaczy się ich wiekiem, co sprawia, że nie podejmuje się specjalistycznych badań. Ponadto osoby starsze często spotykają się z brakiem szacunku ze strony personelu medycznego.

Sporych problemów osobom starszym dostarczają urzędy, oferty produktów i usługi dostępne na rynku, co wynika przede wszystkim z małej czcionki pism urzędowych, ulotek do leków, miniaturowych telefonów komórkowych czy nieczytelnych rozkładów jazdy. Ponadto osoby te często napotykają na wiele przeszkód architektonicznych, brak jest poręczy czy wind.

Osoby starsze traktowane są często jak klienci gorszej kategorii. Mają problemy z uzyskaniem kredytów, zakupów na raty ponadto mają także wyższe stawki ubezpieczeniowe

Dyskryminacja ze względu na wiek jest problemem, którego znaczna część społeczeństwa sobie nie uświadamia. Ponadto nawet osoby starsze często nie są świadome faktu, że dane sytuacje są dyskryminacją, na ogół nie protestują i uważają, że gorsze traktowanie jest naturalne w ich wieku.

Wszystkie powyższe sytuacje świadczą o marginalizacji osób starszych, co w konsekwencji prowadzi do ich alienacji i wykluczania z życia społecznego. W ramach wsparcia tej grupy społecznej trzeba poczynić jak najwięcej starań by stworzyć możliwości funkcjonowania w Gminie Golub-Dobrzyń różnego rodzaju usług ułatwiających codzienne funkcjonowanie osobom starszym. Należy zwrócić uwagę na dostępność do informacji, gastronomii, transportu i kształcenia. Nie bez znaczenia byłoby stworzenie mieszkań chronionych, umożliwiających jak najdłuższe samodzielne funkcjonowanie, czy też form pomocy okresowo wyręczającej opiekunów rodzinnych nad osobami najbardziej potrzebującymi. Wszystkie te działania powinny być wspierane konsultacjami z seniorami by podejmowane inicjatywy były jak najbardziej trafione w ich potrzeby.

10.2 Dzieci i młodzież

W 2005 roku wg danych GUS dzieci i młodzież (5-19 lat) stanowiły 22,6% mieszkańców gminy, spośród których 48,2 % to kobiety. Do przedszkoli uczęszczało 105 przedszkolaków, do szkół podstawowych 518 uczniów, a do gimnazjum 395 osób. Absolwentami gimnazjum w 2005 roku zostało 114 osób.

Problemy młodzieży z obszaru gminy dotyczą przede wszystkim możliwości kształcenia. Pomijając brak możliwości wyboru w gminie szkół ponadpodstawowych (jedno gimnazjum, brak szkół średnich), największy problem dotyczy kształcenia indywidualnego. Młodzież nie może podejmować kursów językowych w gminie, oraz innych dodatkowych zajęć, umożliwiających rozwijanie ich zainteresowań. Poważnym ograniczeniem możliwości jest brak klubów młodzieżowych, doradztwa, czy chociażby organizacji wolontariatu.

Bardzo istotnym obszarem problemowym jest także brak szerszych możliwości kreatywnego spędzania wolnego czasu przez młodzież. Brak jest środków na właściwe

wyposażenie istniejących obiektów pełniących funkcje społeczno-kulturalne, opracowanie programów zajęć i ich dalszą organizację.

10.3 Rodziny z dziećmi

Rodzina jest podstawową komórką społeczną, dlatego też szczególną uwagę w kwestiach wykluczenia społecznego powinno się kłaść na integrację rodzin w społecznościach lokalnych. Wiele rodzin z dziećmi boryka się z poważnymi problemami socjalnymi, co rodzi poczucie bycia gorszym. Dalszą konsekwencją może być zamknięcie się na innych ludzi i wykluczenie społeczne. W pierwszej połowie 2005 roku pomocą socjalną w gminie objętych było 325 rodzin (1451 osób), wśród których 38% stanowiły rodziny wielodzietne (troje i więcej dzieci).

Pomoc rodzinom w gminie, w ramach strategii powinna objąć przede wszystkim doradztwo prawne i społeczne, pomoc edukacyjną, wsparcie instytucjonalne w kwestiach opieki nad młodszymi dziećmi, a przypadku obecności dzieci niepełnosprawnych pomoc w opiece i rehabilitacji oraz likwidacji barier architektonicznych w domach.

10.4 Niepełnosprawni

Zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, osoby niepełnosprawne to osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności zdolności do wykonywania pracy zawodowej.

Wg statystyk osoby niepełnosprawne są gorzej wykształcone, przejawiają niższą aktywność zawodową i w konsekwencji dotyka je zjawisko wykluczenia z życia zawodowego i społecznego.

W Gminie Golub-Dobrzyń różnym stopniem niepełnosprawności dotknięte jest 3,14% społeczności, wśród których kobiety stanowią 54% osób niepełnosprawnych w gminie. Spośród 255 osób niepełnosprawnych blisko 51% osób stanowią osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, 30% osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności i 19% ze znacznym stopniem niepełnosprawności. Największą grupę 38% niepełnosprawnych stanowią osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności w grupie wiekowej 41-60 lat.

Wykształcenie podstawowe posiada 56% osób niepełnosprawnych, wykształcenie zasadnicze zawodowe posiada 27% niepełnosprawnych w gminie, wykształcenie średnie 6%, ma wykształcenie niższe od podstawowego 4,7%, i jedynie 1,6% posiada wykształcenie wyższe.

Spośród osób niepełnosprawnych jedynie 11% to osoby pracujące, podczas gdy średnia dla Polski wynosi 17,3 %, a w krajach Unii Europejskiej ok. 40-50 %. Również pomoc finansowa dla osób niepełnosprawnych w Gminie nie jest zadowalająca. W latach 2004-2006 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Golubiu-Dobrzyniu przyznawał co roku pomoc blisko 160 rodzinom, w których mamy do czynienia z niepełnosprawnością.

W ramach zasiłków okresowych dla niepełnosprawnych w roku 2005 wypłacono jedynie 644 zł, w pierwszej połowie 2006 wypłacone zasiłki okresowe osiągnęły sumę 5167 zł.

Najważniejszymi działaniami, jakie powinny zostać podjęte w Gminie Golub-Dobrzyń w kwestii osób niepełnosprawnych powinny uwzględniać prawa osób niepełnosprawnych ujęte w Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych (1 sierpnia 1997 r. M.P.50.475), które dotyczą min kwestii:

- dostępu do dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym,
- dostępu do leczenia i opieki medycznej, rehabilitacji i edukacji leczniczej,
- życia w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych,
- swobodnego przemieszczania się i korzystania ze środków transportu,
- dostępu do informacji.

Wg danych statystycznych schorzeniami najczęściej powodującymi niepełnosprawność są: choroby układu krążenia (45%), dysfunkcje narządów ruchu (40%), schorzenia neurologiczne (22%), uszkodzenia narządu wzroku (12%), uszkodzenia narządu słuchu (7%), schorzenia psychiczne lub upośledzenie umysłowe (7%). Z tego też powodu obok bezpośredniej pomocy osobom niepełnosprawnym, powinno się położyć duży nacisk na badania profilaktyczne osób z grup ryzyka w celu przeciwdziałania powstawaniu niepełnosprawności np. osoby z rodzin, gdzie niepełnosprawność powodowana jest chorobami dziedzicznymi genetycznie, powinny brać udział w systematycznych badaniach medycznych, by w razie pierwszych symptomów chorób podjąć odpowiednie

leczenie. Duży nacisk powinno się położyć na badania dzieci w szkołach by przeciwdziałać rozwijaniu chorób powodujących niepełnosprawność np.: profilaktyka chorób wad postawy. Nie bez znaczenia jest także edukacja i wspieranie społeczności rolników w kwestiach BHP pracy w gospodarstwach rolnych.

Tabela 19

Tabela nr 19 Osoby niepełnosprawne w Gminie Golub-Dobrzyń wg stanu
niepełnosprawności, wieku i płci

(dane Urząd Gminy Golub Dobrzyń)

Wyszczególnienie	Osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności	Osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności	Osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności
ogółem	76	130	49
kobiety	42	72	23
mężczyźni	34	58	26
w wieku 16-25			
ogółem	11	20	5
kobiety	5	11	3
mężczyźni	6	9	2
w wieku 26-40			
ogółem	23	22	4
kobiety	15	12	0
mężczyźni	8	10	4
w wieku 41-60			
ogółem	32	53	11
kobiety	15	31	7
mężczyźni	17	22	4
w wieku 61 i więcej			
ogółem	10	35	29
kobiety	7	18	13
mężczyźni	3	17	16

Tabela 20

**Osoby niepełnosprawne w Gminie Golub-Dobrzyń wg
wykształcenia , stanu niepełnosprawności, i płci
(dane Urząd Gminy Golub Dobrzyń)**

Wyszczególnienie	Osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności	Osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności	Osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności
ogółem	76	130	49
kobiety	42	72	23
mężczyźni	34	58	26
Mniej niż podstawowe			
ogółem	2	6	4
kobiety	2	4	3
mężczyźni	0	2	1
Podstawowe			
ogółem	39	77	38
kobiety	21	46	20
mężczyźni	18	31	18
Zasadnicze			
ogółem	24	40	5
kobiety	13	17	0
mężczyźni	11	23	5
Średnie			
ogółem	8	6	2
kobiety	4	4	0
mężczyźni	4	2	2
Wyższe			
ogółem	3	1	0
kobiety	2	1	0
mężczyźni	1	0	0

**Tabela 21Zatrudnienie osób niepełnosprawnych w Gminie Golub-Dobrzyń
wg stanu niepełnosprawności i płci
(dane Urząd Gminy Golub Dobrzyń)**

Wyszczególnienie	Osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności	Osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności	Osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności
ogółem	76	130	49
kobiety	42	72	23
mężczyźni	34	58	26
w wieku 16-25			
ogółem	3	0	0
kobiety	2	0	0
mężczyźni	1	0	0
w wieku 26-40			
ogółem	5	4	0

kobiety	2	1	0
mężczyźni	3	3	0

Tabela 21 **CD**

Wyszczególnienie	Osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności	Osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności	Osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności
w wieku 41-60			
ogółem	9	6	1
kobiety	2	4	0
mężczyźni	7	2	1
w wieku 61 i więcej			
ogółem	0	0	0

11 Przegląd problemów społecznych w gminie

Analiza danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Golubiu-Dobrzyniu, pokazuje, że najpoważniejszym problemem społecznym dotyczącym społeczność gminy jest ubóstwo, powodu którego przyznano w pierwszej połowie 2006 roku pomoc 381 rodzinom obejmującym 1480 osób, w drugiej kolejności nagłym problemem jest bezrobocie, które było powodem przyznania pomocy 288 rodzinom obejmującym 1152 osoby. Z powodu bezrobocia przyznano także najwyższą kwotę świadczeń pieniężnych wynoszącą w pierwszej połowie 2006 roku 130310 zł.

W dalszej kolejności problemami społecznymi najbardziej dotykającymi społeczność lokalną są niepełnosprawność, która była powodem przyznania pomocy 157 osobom na kwotę 51167 oraz długotrwała ciężka choroba, która była powodem przyznania świadczeń 161 osobom na kwotę 4408 zł.

W dalszej kolejności problemem społecznym dotykającym mieszkańców gminy jest bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, co było powodem przyznania pomocy 110 rodzinom obejmującym 539 osób.

W dalszej kolejności przyznano pomoc 40 rodzinom, które dotknięte były problemem alkoholizmu i 4 rodzinom dotkniętym przemocą.

Porówna nie zbiorczych danych z lat 2003-2005 z danymi przedstawionymi powyżej (patrz tabela 22) wyraźnie widać, że waga poszczególnych

powodów przyznania pomocy nie zmieniła się od 4 lat. Podsumowując można uznać, że największymi problemami społecznymi gminy są ubóstwo, bezrobocie, doświadczenie długotrwałej i ciężkiej choroby oraz niepełnosprawność i bezradność.

Tabela 22 Powody przyznania pomocy społecznej mieszkańcom Gminy Golub-Dobrzyń w latach 2003-2006
(dane GOPS Golub-Dobrzyń)

<i>Wyszczególnienie</i>	<i>2003</i>		<i>2004</i>		<i>2005</i>		<i>I-VI 2006</i>	
	<i>Liczba rodzin</i>	<i>Liczba osób w rodzinach</i>	<i>Liczba rodzin</i>	<i>Liczba osób w rodzinach</i>	<i>Liczba rodzin</i>	<i>Liczba osób w rodzinach</i>	<i>Liczba osób</i>	<i>Liczba osób w rodzinach</i>
Ubóstwo					403	1547	381	1480
Bezdomność					0	0	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa					16	91	10	10
W tym wielodzietność					313	1241	288	1152
Bezrobocie					155	559	157	538
Niepełnosprawność					193	731	161	553
Długotrwała lub ciężka choroby					111	552	110	539
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych					57	181	63	216
W tym rodziny niepełne					60	403	53	354
Rodziny wielodzietne								
Przemoc w rodzinie								
Alkoholizm								

<i>Wyszczególnienie</i>	<i>2003</i>		<i>2004</i>		<i>2005</i>		<i>I-VI 2006</i>	
	<i>Liczba rodzin</i>	<i>Liczba osób w rodzinach</i>	<i>Liczba rodzin</i>	<i>Liczba osób w rodzinach</i>	<i>Liczba rodzin</i>	<i>Liczba osób w rodzinach</i>	<i>Liczba osób</i>	<i>Liczba osób w rodzinach</i>
Narkomania								
Trudności w przystosowaniu po opuszczeniu zakładu karnego								
Zdarzenie losowe								
Sytuacja kryzysowa								
Kłęsa żywiołowa lub ekologiczna								

12 Stan i możliwości pomocy społecznej

Jednostką organizacyjną pomocy społecznej na terenie Gminy Golub-Dobrzyń jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Golubiu-Dobrzyniu. Ośrodek zatrudnia 10 osób w tym 1 kierownika, 1 specjalistę pracy społecznej, 3 starszych pracowników socjalnych, 1 pracownika socjalnego, 2 pracowników wykonujących usługi opiekuńcze i 2 pozostałych pracowników. W ramach udzielonych świadczeń obejmujących zdania zlecone gminom w 2005 roku wypłacono świadczenia na łączną kwotę 197717 zł. Świadczenia objęły 66 rodzin (168 osób), a w pierwszej połowie 2006 roku wypłacono świadczenia w wysokości 112669 zł dla 73 rodzin obejmujących 175 osób. Świadczenia udzielone w ramach zadań własnych gminy w 2005 wyniosły 461218 zł i było nimi objęte 381 rodzin (1591 osób), w pierwszej połowie 2006 roku świadczenia te wyniosły 307751 zł, które przyznano 358 rodzinom obejmującym 1454 osoby.

W 2005 roku pomocą społeczną w postaci świadczeń oraz pracy socjalnej przyznano 493 rodzinom obejmujących 1774 osoby, co stanowiło 21,9% mieszkańców gminy. W tym 325 rodzin (1451 osób) z dziećmi, 57 rodzin (181 osób) z rodzin niepełnych, 108 rodzin (341 osób) emerytów i rencistów.

W latach 2003- pierwsza połowa 2006 najwięcej świadczeń wypłacono z powodu ubóstwa, następnie z powodu niepełnosprawności, bezrobocia, długotrwałej choroby lub bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

W 2005 roku wydatki terenowych ośrodków pomocy społecznej wyniosły łącznie 213084 zł, z czego 48,5% pokryte było z budżetu gminy, a pozostała część przyznana została przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego.

**Tabela 23 Świadczenia udzielone mieszkańcom Gminy Golub-Dobrzyń w roku
2005 (dane GOPS Golub-Dobrzyń)**

Formy pomocy	Liczba osób którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
razem	765	x	461218	381	1591
Zasiłki okresowe ogółem	216	1381	204400	210	867
w tym środki własne:	x	x	-	x	x
dotacje:	x	x	204400	x	x
Przyznane z powodu: bezrobocia	176	1070	132274	170	668
długotrwałej choroby	30	262	64550	30	141
niepełnosprawności	3	7	644	3	9
Możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego	-	-	-	-	-
Schronienie	-	-	-	-	-
Posiłki ogółem	406	58444	62956	218	1022
w tym dla: dzieci	406	58444	62956	218	1022
ubranie	-	-	-	-	-
Usługi opiekuńcze ogółem	8	5272	66510	8	9
W tym specjalistyczne	-	-	-	-	-
Zasiłek celowy na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom nie mającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w NFZ.-ogółem	-	-	-	-	-
W tym dla bezdomnych	-	-	-	-	-
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	3	3	1200	3	10
Zasiłki celowe w formie biletu kredytowanego	-	-	-	-	-
Sprawienie pogrzebu - ogółem	-	-	-	-	-
W tym osobom bezdomnym	-	-	-	-	-
Inne zasiłki celowe i w naturze ogółem	254	x	126152	245	895
W tym zasiłki specjalne celowe	9	15	1720	9	26
Pomoc na ekonomiczne usamodzielnienie – ogółem	-	X	-	-	-
W tym w naturze	-	-	-	-	-
Zasiłki	-	-	-	-	-
Pożyczka	-	-	-	-	-
Poradnictwo specjalistyczne	x	x	x	-	-
Interwencja kryzysowa	x	x	x	-	-
Praca socjalna	x	x	x	71	158

**Tabela
Dobrzyń pierwszej**

**24 Świadczenia udzielone mieszkańcom Gminy Golub-
połowie 2006 roku (dane GOPS Golub-Dobrzyń)**

Formy pomocy	Liczba osób którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
razem	654	x	307751	358	1454
Zasiłki okresowe ogółem	184	841	147941	181	757
W tym środki własne	x	X	-	x	x
dotacje	x	x	147941	x	x
Przyznane z powodu: bezrobocia	161	741	130310	159	648
Długotrwałej choroby	9	40	4408	9	34
Niepełnosprawności	8	31	5167	7	37
Możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego	-	-	-	-	-
Schronienie	-	-	-	-	-
Posiłki ogółem	372	86020	44587	204	986
W tym dla: dzieci	372	86020	44587	204	986
ubranie	-	-	-	-	-
Usługi opiekuńcze ogółem	7	2556	29143	7	9
W tym specjalistyczne	-	-	-	-	-
Zasiłek celowy na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom nie mającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w NIZ.-ogółem	-	-	-	-	-
W tym dla bezdomnych	-	-	-	-	-
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	-	-	-	-	-
Zasiłki celowe w formie biletu kredytowanego	-	-	-	-	-
Sprawienie pogrzebu - ogółem	-	-	-	-	-
W tym osobom bezdomnym	-	-	-	-	-
Inne zasiłki celowe i w naturze ogółem	228	x	86080	222	861
W tym zasiłki specjalne celowe	9	12	1347	9	18
Pomoc na ekonomiczne usamodzielnienie – ogółem	-	-	-	-	-
W tym w naturze	-	-	-	-	-
Zasiłki	-	-	-	-	-
Pożyczka	-	-	-	-	-
Poradnictwo specjalistyczne	x	x	x	-	-
Interwencja kryzysowa	X	X	X	-	-
Praca socjalna	X	x	X	322	1286

Analiza SWOT – mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia

W celu uporządkowania informacji wynikających z przeprowadzonej diagnozy oraz konsultacji społecznych sporządzono analizę SWOT. Jej stworzenie pozwoliło na nakreślenie pełnego obrazu Gminy Golub-Dobrzyń oraz pojawiających się szans i zagrożeń dla rozwoju społeczności gminy.

Mocne strony	Słabe strony
---------------------	---------------------

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Golub-Dobrzyń na lata 2007-2013

• czyste środowisko naturalne, • korzystne położenie turystyczne, Drwęca, jeziora, kompleksy leśne, ciekawa architektura, • liczne atrakcyjne zasoby historyczno-kulturowe, • zaangażowanie władz lokalnych w działania na rzecz rozwoju gminy, • duża powierzchnia gminy w stosunku do wielkości powiatu, możliwość wyznaczenia terenów inwestycyjnych, • brak uciążliwego przemysłu, a szczególnie zakładów uciążliwych dla środowiska, • gościnni i przyjaźni mieszkańcy, • duży udział ludności w wieku produkcyjnym, którzy swoją pracą i zaangażowaniem mogą wydajnie wpłynąć na rozwój gminy, • liczne indywidualne gospodarstwa produkujące zdrową żywność, • aktywne organizacje pozarządowe, • liczne imprezy cykliczne, • korzystne położenie względem ośrodków miejskich oraz sieci komunikacyjnej, • przywiązanie ludności do terenu zamieszkania, • otwartość na innowacje, • wysoki poziom rozwoju infrastruktury kanalizacyjnej połączony z szeroką dostępnością mieszkańców do jej zasobów, • aktywna działalność GOPS w Golubiu-Dobrzyniu.	• zły stan zasobów kulturowych, słabo oznakowane zasoby naturalne i kulturowe • duża nierównomierność zagęszczenia mieszkańców, i znaczne oddalenie części sołectw od ośrodka władzy, • niski stopień wykorzystania zasobów dla rozwoju turystyki, • słabo rozwinięta baza noclegowa i gastronomiczna, • mało ścieżek pieszych i rowerowych oraz słabe ich oznakowanie, • słaba promocja posiadanych zasobów, brak zorganizowanej oferty turystycznej, • mała ilość gospodarstw ekologicznych i agroturystycznych, • brak wśród rolników wiedzy na temat nowoczesnych metod zarządzania gospodarstwem i alternatywnych form gospodarowania, • rozdrobnienie gospodarstw rolnych, • niska świadomość w kwestii istnienia oraz możliwości wykorzystania produktów lokalnych, • niska świadomość i wiedza ekologiczna mieszkańców, • wysoki poziom bezrobocia, • niski poziom edukacji i kwalifikacji mieszkańców, • brak specjalistycznych szkoleń i doradztwa, oraz fachowego wsparcia przedsiębiorczości • brak zakładów przetwórstwa płodów rolnych, • mała ilość imprez o charakterze ponadlokalnym, • słaby rozwój sieci kanalizacyjnej • słabe skomunikowanie gminy.
---	---

Szanse	Zagrożenia
--------	------------

•wzrost znaczenia turystyki w gospodarce (stworzenie nowych podmiotów gospodarczych, miejsc pracy, źródeł dochodu), •poprawa stanu zasobów naturalnych i historyczno-kulturowych, •wypromowanie posiadanych zasobów (zarówno na zewnątrz jak i wśród mieszkańców – podniesienie ich świadomości), •podniesienie świadomości w kwestii produktów lokalnych, w tym zdrowej żywności i możliwości czerpania z tego źródła dochodu m.in. przez indywidualne gospodarstwa rolne, •wzrost zamożności społeczeństwa, •wzrost różnorodności form gospodarowania, •przyciągnięcie kapitału zewnętrznego na obszary wiejskie, •upowszechnienie różnorodnych form kultury, sportu i rekreacji, •rozwój funkcji osiedleńczej, •wykorzystanie środków pomocowych Unii Europejskiej, •uczestnictwo w LGD „Dolina Drwęcy”, •złagodzenie negatywnych tendencji dotyczących przyrostu naturalnego w związku z realizacją centralnie prowadzonych programów, •wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców, •pozytywne skutki działań prowadzonych przez instytucje odpowiedzialne za rozwój lokalny, •wsparcie finansowe w ramach PPWOW oraz programu LEADER+	•ubożenie społeczeństwa, •brak rozbudowanych ofert pracy pozasezonowej, •degradacja środowiska i dewastacja zabytków, •migracje młodzieży z terenów wiejskich do miast, •pogarszająca się sytuacja w rolnictwie, •patologie społeczne, •dyskryminacja grup społecznie wrażliwych, •przepisy prawne ograniczające swobodę prowadzenia działalności gospodarczej, •niepewność warunków prawnych i ekonomicznych. •konkurencyjna pozycja innych gmin zabiegających o inwestorów i środki pomocowe, •emigracja wykształconych i najbardziej przedsiębiorczych osób z terenu gminy, •bariery biurokratyczne w dostępie do środków pomocowych; •wzrost przestępczości, zwłaszcza wśród nieletnich i młodocianych, •pogarszanie się sytuacji materialnej oraz obniżenie standardów opieki medycznej finansowanej z NFZ; •wzrost postaw roszczeniowych i brak aktywności beneficjentów pomocy społecznej, •brak wystarczających środków na politykę społeczną, •nasilanie się zjawiska wyuczonej bezradności, brak aspiracji osób wykluczonych •osłabianie więzi społecznych, alienacja jednostek.
--	--

Cel strategiczny

Poprawa warunków życia i funkcjonowania mieszkańców gminy

Postępujące pogarszanie się warunków życia i funkcjonowania mieszkańców gminy wynikają z wielu nakładających się na siebie czynników. Większość mieszkańców gminy jako swoje źródło utrzymania wskazuje rolnictwo. Po rozpadzie Państwowych Gospodarstw Rolnych dziesiątki rodzin straciły główne źródło utrzymania. Dodatkowo w ostatnim czasie nastąpił także znaczący spadek opłacalności gospodarki rolnej. Niskie wykształcenie sprawia, że mieszkańcom gminy coraz trudniej jest konkurować na lokalnym rynku pracy, a pogłębiający się brak perspektyw oraz luka edukacyjna powodują, że nawet młodzi ludzie popadają w zniechęcenie i apatię. Wszystkie te sytuacje pogłębiają strefę ubóstwa mieszkańców wsi i wzrost problemów o charakterze patologicznym. Oddalenie od centrów życia kulturalnego i społecznego, brak finansów w kasie gminnej sprawiają, że samodzielne wyjście z zaistniałej sytuacji wydaje się prawie niemożliwe. Dlatego też najlepszą odpowiedzią na problemy społeczności lokalnej będzie skierowanie wysiłków na poprawę życia i funkcjonowania mieszkańców.

Cele operacyjne

I.Rozwój sfery gospodarczej.

II.Rozwój życia społeczno-kulturalnego społeczności lokalnej.

III.Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

IV.Profilaktyka zjawisk patologicznych.

I. Rozwój sfery gospodarczej.

Sfera gospodarcza jest tą częścią życia społeczności gminy, która wymaga szczególnego wsparcia. Jak podają statystyki bezrobocie sięga w gminie 17%, z czego 70% osób to ludzie długotrwale bezrobotni. Ożywienie rynku pracy przez stworzenie nowych miejsc pracy, przeszkolenie ludzi zgodnie z potrzebami lokalnego rynku pracy i podniesienie wiary we własne możliwości wydatnie przyczyni się do poprawy życia mieszkańców a tym

samym realizacji postawionego celu strategicznego. Część działań aktywizujących społeczność lokalną będzie realizowana w ramach Lokalnej Grupy Działania (LGD) „Dolina Drwęcy”, co pozwoli, obok działań jednostek gminnych jak UG czy GOPS, na aktywne rozszerzenie i przejęcie części działań mobilizujących ludność w ramach współpracy międzygminnej. Tak kompleksowe działanie pozwoli rozwijać mieszkańców gminy nie jako wyalienowaną społeczność, ale jako aktywnie współpracującą grupę społeczności, co powinno zaowocować utrwaleniem pozytywnych skutków podejmowanych działań. Realizacja celu nastąpi przede wszystkim przez podjęcie następujących zadań:

1. Stworzenie Klubu Integracji Społecznej.
2. Stworzenie Ośrodka Wsparcia Spółdzielczości Socjalnej.
3. Utworzenie Zakładu Aktywności Zawodowej
4. Stworzenie Centrum Informacji Zawodowej dla mieszkańców, wyposażonego w komputer do dyspozycji zainteresowanych.
5. Przebudowa i uaktualnienie strony internetowej gminy, jako źródła informacji dla potencjalnych inwestorów i turystów.
6. Rozbudowa współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Golubiu-Dobrzyniu.
7. Szkolenia dla osób bezrobotnych.
8. Indywidualne bezpłatne doradztwo dla osób podejmujących bądź rozszerzających działalność gospodarczą w części dotyczącej przygotowania wniosku o wsparcie przedsięwzięcia z funduszy UE.
9. Szkolenie dotyczące produktów lokalnych.
10. Cykl szkoleń obejmujący opracowanie i wprowadzenie marki regionu podnoszącej wartość produktów wytwarzanych na obszarze LGD „Dolina Drwęcy” oraz promującej Ziemię Dobrzyńską.
11. Szkolenia dla organizacji pozarządowych w zakresie tworzenia projektów, zarządzania projektami, opracowywania wniosków i innej dokumentacji do funduszy pomocowych.
12. Prowadzenie bezpłatnego doradztwa dla organizacji pozarządowych, w szczególności w zakresie dotyczącym przygotowania wniosku i innej dokumentacji w procesie aplikowania w fundusze pomocowe.
13. Sieciowanie, wymiana doświadczeń i promowanie przykładów sukcesu - w kraju i za granicą.
14. Inicjowanie powstawania nowych miejsc pracy przy udziale i wsparciu środków UE i programów pomocowych.

II. Rozwój życia społeczno-kulturalnego społeczności lokalnej

Życie społeczno kulturalne Gminy Golub-Dobrzyń jest rozwijane w głównej mierze przez szkoły, świetlice, działania gminy oraz działania stowarzyszeń pozarządowych. Dla pełnego rozwoju tej sfery życia w gminie istnieje potrzeba zaktywizowania jej mieszkańców, pokazanie możliwości, jakie mogą wykorzystać do rozwoju potencjału gminy, wskazanie możliwości brania życia we własne ręce i w konsekwencji poprawę ich bytu. Ważne wydaje się też rozbudzenie współpracy międzygminnej, czego przejawem ma być realizacja projektów w ramach Lokalnej Grupy Działania (LGD) „Dolina Drwęcy”. W ramach rozbudzenia tego potencjału planowane jest podjęcie następujących działań:

1. Inicjowanie powstawania nowych oraz aktywizacja istniejących świetlic środowiskowych i socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży- nowoczesne i wielofunkcyjne miejsca gdzie dzieci i młodzież uzyskają wsparcie merytoryczne(nauka języków obcych, nauka obsługi komputera, szkolenia , korepetycje itp.). Będą to miejsca gdzie będzie można realizować zajęcia plastyczno-techniczne, muzyczne, gry i zabawy dla dzieci, imprezy kulturalnej rekreacyjne, wycieczki, zebrania wiejskie, zajęcia integracyjne

2. Stworzenie biuletynu informacyjnego dla mieszkańców gminy w celu poprawy przepływu informacji Urząd Gminy – mieszkańcy.

3. Przeprowadzenie szkoleń dla liderów lokalnych, którzy zachęcaliby nieaktywnych młodych ludzi do podejmowania własnych inicjatyw na rzecz społeczności lokalnej.

4. Stworzenie Centrum Informacji, w którym wszyscy mieszkańcy gminy, począwszy od dzieci i młodzieży przez rodziny z dziećmi, niepełnosprawnych, a na seniorach skończywszy, mogliby otrzymać informacje na temat organizacji i programów wspierających rozwój danej grupy społecznej

5. Stworzenie kawiarenek internetowych na terenie gminy, które służyłyby aktywizacji zawodowej i społecznej bezrobotnych oraz pełniłyby funkcję informacyjno-edukacyjną wobec społeczności wiejskiej. działającej np. w ramach Centrum Informacji.

6. Promowanie współpracy międzypokoleniowej np.: starsi mogą prowadzić w szkole lekcje o historii i tradycjach regionu, czytać bajki chorym dzieciom czy pomagać w odrabianiu lekcji,

prowadzić kurs rękodzieła itd., młodzież może zapoznać seniorów z nowinkami technicznymi, pomagać w codziennych zajęciach.

7.Promowanie wśród mieszkańców gminy estetycznego wizerunku wsi i zachęcanie do uczestnictwa w akcjach takich jak np. Sprzątanie Świata (np.: aktywizacja gospodarzy przez organizację konkursu z nagrodami na najczystsze i najbardziej zadbane gospodarstwo w gminie).

8.Stworzenie Gminnego Ośrodka Kultury i organizowanie w nim zajęć, kulturalno-edukacyjnych.

9.Stworzenie bezpiecznych i rozwojowych placów zabawa i wyposażenie ich w urządzenia rekreacyjno-wypoczynkowe.

10.Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży w okresie wakacji i ferii zimowych .

11.Stworzenie młodzieżowych grup ochotniczych straży pożarnych jako upowszechnianie pozytywnych wzorców zachowań, „alternatywną” formę spędzania czasu wolnego, nabywanie umiejętności współpracy i samopomocy

12.Uслуги edukacyjne-kursy, szkolenia oraz inne formy doskonalenia umiejętności samokształcenia, komunikacji oraz radzenia sobie w zmieniającej się rzeczywistości

13.Upowszechnianie dziedzictwa kulturowego i tradycji poprzez organizację spotkań i warsztatów, na których dorośli będą przekazywać swoją wiedzę i doświadczenie młodemu pokoleniu.

14.Opracowanie przewodnika turystycznego dla obszaru LGD.

15.Organizacja konkursów wsi i gospodarstw w celu podniesienia ich estetyki i atrakcyjności oraz przyciągnięcia turystów i inwestorów,.

16.Wsparcie doradcze dotyczące przygotowania dokumentacji związanej z rewitalizacją i zagospodarowaniem obiektów dziedzictwa kulturowego.

17.Wsparcie doradcze dotyczące przygotowania dokumentacji związanej z zagospodarowaniem jezior i rzek i ich wykorzystaniem dla rozwoju turystyki oraz rekreacji mieszkańców.

18.Promocja obszaru LGD i jego walorów.

19.Organizacja imprez promujących obszar LGD i jego zasoby naturalne i kulturowe w formie festynów, festiwali, konkursów, zawodów, pikników – mających na celu ożywienie życia kulturalnego i sportowego obszaru LGD w tym organizacji pozarządowych (KGW, OSP i innych) i mieszkańców oraz będących atrakcją turystyczną.

20.Badania ankietowe mieszkańców w zakresie potrzeb kulturalnych.

III. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

Przeciwdziałanie wykluczeniu z życia społecznego dotyczy przede wszystkim młodzieży osób starszych oraz rodzin z dziećmi. Głównymi czynnikami powodującymi wykluczenie jest ubóstwo, brak kontaktu ze społecznością (osoby niepełnosprawne, osoby starsze i samotne), dyskryminacja osób starszych przejawiająca się np. w nieprzystosowaniu przestrzeni architektonicznej do potrzeb ludzi starszych) brak możliwości uzyskania dobrego wykształcenia przez młodzież mieszkającą na wsi. Obok działań profilaktycznych zmierzających do eliminacji bezpośrednich przejawów wykluczenia społecznego planowane jest podjęcie działań profilaktycznych zmierzających do eliminacji wad postawy u dzieci, jako czynnika wpływającego ograniczająco, w przypadku braku profilaktyki i zaawansowanego rozwoju problemów układu kostnego, na możliwość pełnej aktywności zawodowej w życiu dorosłym, co pośrednio wpływa na możliwość zagrożenia wykluczeniem społecznym. W celu zapobiegania pogłębianiu się wykluczenia społecznego planowane jest podjęcie następujących zadań:

- 1.Organizacja szkoleń dla personelu Urzędu Gminy w celu podniesienia poziomu usług świadczonych na rzecz osób starszych, młodzieży i rodzin.
- 2.Stworzenie dla mieszkańców w podeszłym wieku możliwości korzystania z usług opieki bezpośredniej (w tym psychologicznej), w pełnym i niepełnym wymiarze czasowym.
- 3.Stworzenie dla osób starszych usług transportowych, niezbędnych do wsparcia i zaspokojeniu potrzeb poszczególnych osób, np. dojazd do przychodni , urzędu lub innych instytucji.
- 4.Ograniczenie i likwidacja barier architektonicznych w urzędach i punktach usługowych np.: rozłożenie mat antypoślizgowych na posadzkach i schodach, ewentualna poprawa stanu technicznego poręczy, stworzenie przejrzystego systemu oznakowania przestrzeni (wyraźne, widoczne napisy i tabliczki).
- 5.Wspieranie i rozbudowa możliwości ochrony prawnej osób niepełnosprawnych.
- 6.Zorganizowanie spotkania osób starszych i organizacji seniorów z urzędnikami w celu poznania problemów, z jakimi spotykają w urzędach.
- 7.Inicjowanie i aktywizacja Klubów Seniora jako alternatywnej formy spędzania czasu wolnego poprzez uczestnictwo w różnorodnych zajęciach.

8. Stworzenie stałego miejsca pracy lub miejsca dla praktykanta czy wolontariusza w urzędach i miejscach usługowych, będącego asystentem pomagającym osobom starszym, w przejściu przez procedury urzędowe.
9. Opieka medyczna i rehabilitacyjna w domu osoby chorej. Rozwój specjalistycznych usług pielęgnacyjno-medycznych świadczonych w domu osób niepełnosprawnych
10. Organizacja grup wsparcia i samopomocy dla rodzin z osobami i dziećmi niepełnosprawnymi, z uwzględnieniem aktywnej rehabilitacji leczniczej, społecznej i zawodowej np. utworzenia Punktu Hipoterapii
11. Organizowanie spotkań i lekcji uniwersytetów udziałem słuchaczy uniwersytetów trzeciego wieku i innych organizacji skupiających seniorów. Bezpośredni kontakt z aktywnymi osobami starszymi może zmienić postrzeganie seniorów przez ludzi młodych.
12. Zorganizowanie usług asystenta osoby niepełnosprawnej wraz programem włączania jej w życie społeczne i publiczne
13. Powołanie Gminnej Rady Seniorów wspierającej i opiniującej działania Rady Gminy, w celu popierania rozwiązań dla osób starszych.
14. Pomoc w utrzymywaniu kontaktów z rodziną i środowiskiem poprzez wspólne organizowanie tradycyjnych uroczystości, spędzanie czasu na festynach i piknikach,
15. Powołanie Młodzieżowej Rady Gminnej współpracującej z Radą Gminy w celu opiniowania, wnioskowania i promowania działań na rzecz młodzieży.
16. Zachęcanie dzieci i młodzieży przy współudziale osób starszych do poznawania dziedzictwa kulturowego regionu (np. organizowanie gminnych festiwali kultury regionu, grup folklorystycznych, konkursów regionalnych i ogólnopolskich dotyczących folkloru).
17. Stworzenie zastępczych form opieki rodzinnej dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych np.: świetlice, wolontariat
18. Stworzenie dla rodzin doradztwa prawnego, społecznego, edukacyjnego i psychologicznego. Poradnictwo specjalistyczne z zakresu prawa, psychologii, terapii uzależnień, pedagogiki szkolenie, i doradztwa zawodowego
19. Zapewnienie opieki instytucjonalnej dla dzieci w wieku szkolnym i młodszym np.: przez założenie żłobka oraz mini przedszkola
20. Grupy samopomocowe dla rodzin. Rodziny borykające się z różnymi problemami: ubóstwem, uzależnieniami, bezradnością opiekuńczo - wychowawczą stanowiłyby dla siebie grupę samopomocową. Dodatkowe usługi psychologa, terapeuty , prawnika dających wsparcie w zmianie trudnej sytuacji życiowej.

21. Aktywizacja zawodowa młodzieży.
22. Działania instytucji o organizacji pozarządowych kół gospodyń wiejskich na rzecz rodzin i ich integracji ze środowiskiem poprzez szkolenia, rekreację, sport i wypoczynek, propagowania kultury i tradycji, zajęcia kulinarne, muzyczne i artystyczne.
23. Wspomaganie rodziny w zagospodarowaniu czasu wolnego, organizacja warsztatów zajęciowych dla rodziców i dzieci, plenery malarzy i artystów, wyjazdy do kina, teatru, basen, organizacja rodzinnych pikników.
24. Stworzenie Domu Dziennego Pobytu dla osób starszych.
25. Objęcie dożywianiem dzieci oraz osób najbardziej potrzebujących.
26. Stworzenie mieszkań chronionych i budownictwo socjalne.
27. Stały monitoring potrzeb społeczności lokalnej.
28. Stworzenie grup wsparcia i szkolenia kadry.
29. Stworzenie Warsztatów Terapii Zajęciowej.
30. Stworzenie oddziału pielęgnacyjno - opiekuńczego.
31. Organizacja profilaktyki prozdrowotnej.
32. Reintegracja osób bezdomnych.
33. Realizacja indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności.
34. Inicjowanie i realizacja programów na rzecz wspierania osób dotkniętych przemocą domową.

IV. Profilaktyka zjawisk patologicznych

Od wielu lat w społeczeństwie nasilają się różnego rodzaju patologie społeczne. Przyczyny nasilania się negatywnych zjawisk w społeczeństwie powodowane są przede wszystkim przez gwałtowne przemiany społeczno gospodarcze, jakie zaszły w ostatnich latach i wynikający z niego wzrost bezrobocia i pogorszenie sytuacji ekonomicznej. Nie bez znaczenia są także przemiany kulturowe skutkujące erozją wartości etycznych i norm moralnych, rozluźnieniem więzi społecznych i rodzinnych. Problemy z narkotykami, papierosami, alkoholem, agresja, samobójstwa, prostytutka dotyczą coraz młodszych osób.

W szczególny sposób problemy te dotyczą terenów wiejskich. Osoby mieszkające na wsi są odizolowane w pewien sposób od aglomeracji miejskich, przez co brakuje tu codziennego dostępu do najnowszych zdobyczy techniki. Mieszkańcy wsi są często słabiej wykształceni, przez co dużo gorzej poruszają się na współczesnym wymagającym rynku pracy. Brak perspektyw rozwoju wsi sprawia, że ludzie łatwiej popadają w stan zniechęcenia

i marazmu, co w połączeniu z ubóstwem w prostej linii prowadzi do rozwoju zjawisk patologicznych. Młodzież wiejska chcąc dorównać młodzieży miejskiej często naśladuje mniej ambitne i prostsze do przyjęcia wzorce zachowań promujące swobodny oparty na alkoholu i narkotykach styl życia. Ludzie ze środowisk patologicznych na wsiach bardzo często nie mogą liczyć na profesjonalne wsparcie z zewnątrz – brak ośrodków i odpowiednio przygotowanego personelu. Braki te wynikają najczęściej z faktu, że nie ekonomiczne jest tworzenie na wsi ośrodków zatrudniających specjalistów, którzy obsługiwać będą kilka, kilkanaście osób:

1. Rozwijanie współpracy z Powiatową Komendą Policji w celu realizacji działań zmierzających do zwiększenia zaufania publicznego do policjantów, walki z narkotykami, alkoholizmem i przemocą w rodzinie.
2. Zorganizowanie grup AA i AN jako pomocy dla osób chcących wyjść z nałogu.
3. Organizacja szkoleń dla nauczycieli z zakresu profilaktyki uzależnień.
4. Organizacja szkoleń dla kadry ośrodków pomocy społecznej oraz służ pomocowych na terenie gminy.
5. Zaangażowanie specjalistów w stworzenie cyklicznych spotkań z mieszkańcami mającymi na celu: promocję zdrowego stylu życia, opóźnienie wieku inicjacji, i informowanie o skutkach ryzykownych zachowań, promowanie racjonalnego wyboru, pomoc w rozwijaniu umiejętności psychologicznych i społecznych.
6. Promocja zdrowego stylu życia (plakaty, spotkania, festyny sportowe itp.)
7. Reintegracja osób bezdomnych, realizacja programów wychodzenia z bezdomności..
8. Uruchomienie punktu wsparcia dla rodzin osób uzależnionych w zakresie doradztwa prawnego i psychologicznego.
9. Organizacja szkoleń dla członków Gminnej Komisji d/s Przeciwdziałania Uzależnieniom
aktywna współpraca komisji z Komendą Powiatową Policji, Sądem, Prokuraturą oraz innymi służbami odpowiedzialnym za realizację zadań z zakresu profilaktyki uzależnień.

Czas i fazy realizacji działań

Czas i fazy realizacji poszczególnych działań związane są z możliwością ich finansowania, przewidzianego w ramach środków własnych gminy, środków budżetu państwa, środków pozyskanych w ramach funduszy pomocowych UE, środków z programu LEADR+ i Programu Integracji Społecznej (PIS) działającego w ramach Poakcesyjnego

Programu Wsparcia Obszarów Wiejskich (PPWOW) oraz innych. Ponieważ programy LEADER+ oraz Program Integracji Społecznej wymagają stworzenia oddzielnych preliminarzy związanych z realizacją zadań, obok ogólnego programu działań zamieszczono osobno programy realizacji działań finansowanych w ramach Programu Integracji Społecznej oraz programu LEADER+, co pozwoli na wszechstronne wykorzystanie niniejszej strategii oraz na szczegółowe przedstawienie programu działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych w gminie. Poniższy podział wynika także z faktu, że zadania realizowane w ramach LEADER+ i PIS nie mogą się powtarzać gdyż wykluczałoby to możliwość ich finansowania w ramach wymienionych programów.

WDRAŻANIE STRATEGII

CZEŚĆ I

PROGRAM REALIZACJI ZADAŃ W RAMACH ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA
INNYCH NIŻ PROGRAMU INTEGRACJI SPOŁECZNEJ
I LEADER+

CZEŚĆ II

PROGRAM REALIZACJI DZIAŁAŃ FINANSOWANYCH W RAMACH
PROGRAMU INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

CZEŚĆ III

PROGRAM REALIZACJI DZIAŁAŃ FINANSOWANYCH W RAMACH
PROGRAMU LEADER+

CZĘŚĆ I

PROGRAM REALIZACJI ZADAŃ W RAMACH STRATEGII

Tabela 25

**Czas realizacji, koszty, realizatorzy i źródła finansowania
w ramach zadań własnych gminy**

Wyszczególnienie	Czas realizacji	Koszty	Realizatorzy	Źródła finansowania
Działania i analiza dotyczące funkcjonowania pomocy społecznej -opracowanie biuletynu informacyjnego	I -VI 2008	-	GOPS organizacje pozarządowe	-
Stworzenie KIS	2009r	50.000	GOPS, Urząd Gminy, PUP, organizacje pozarządowe	Środki UE, lokalni sponsorzy
Przebudowa strony internetowej	2008r	-	GOPS, PUP, organizacje pozarządowe	-
Rozbudowa współpracy z PUP	praca ciągła	-	GOPS, Urząd Gminy, organizacje pozarządowe	-
Stworzenie Centrum Informacji Zawodowej	2010	50.000	GOPS, Urząd Gminy, PUP, organizacje pozarządowe	Środki własne gminy i budżetu państwa, UE
Szkolenia dla osób bezrobotnych	2008-2010	50.000	GOPS, Urząd Gminy, PUP, organizacje pozarządowe	Środki pozyskane z UE lub sponsorów

Wyszczególnienie	Czas realizacji	Koszty	Realizatorzy	Źródła finansowania
Szkolenia dla organizacji pozarządowych	2008-2010	30.000	GOPS, Urząd Gminy, organizacje pozarządowe	Środki własne, sponsorzy, budżet państwa, UE
Bezpłatne doradztwo dla osób podejmujących lub rozszerzających działalność gospodarczą	co rocznie	30.000	GOPS, Urząd Skarbowy, PUP, Urząd Gminy, organizacje pozarządowe	Środki pozyskane z UE, Urząd Marszałkowski, sponsorzy
Mieszkania chronione	2010-2013	150.000	GOPS, Urząd Gminy, organizacje pozarządowe	UE, sponsorzy, budżet państwa, środki własne
Stworzenie kawiarenek internetowych	2009-2013	70.000	GOPS, szkoły, Urząd Gminy, organizacje pozarządowe	UE, sponsorzy, budżet państwa
Reaktywacja świetlic wiejskich	praca ciągła	100.000	GOPS, Urząd Gminy, sołtysi, organizacje pozarządowe	UE, sponsorzy, środki pozyskane z innych źródeł
Zajęcia pozalekcyjne, organizacja czasu wolnego rodzin i dzieci	-//-	50.000	GOPS, szkoły, sołtysi, organizacje pozarządowe	UE, sponsorzy, środki budżetu państwa
Organizacja imprez w plenerze	-//-	50.000	GOPS, organizacje pozarządowe, sołtysi lokalni liderzy	Sponsorzy, środki pozyskane z budżetu państwa
Szkolenia dla kadry	-//-	50.000	GOPS, ROPS, Urząd Wojewódzki Gmina, organizacje pozarządowe	UE, sponsorzy, środki własne, budżet państwa

Wyszczególnienie	Czas realizacji	Koszty	Realizatorzy	Źródła finansowania
Doradztwo prawne dla rodzin	-//-	50.000	GOPS, szkoły, Sąd, Policja, organizacje pozarządowe	Środki UE, pozyskane z budżetu państwa
Ochrona praw niepełnosprawnych, likwidacja barier	-//-	100.000	GOPS, ROPS, PFRON, PCPR, organizacje pozarządowe	UE, sponsorzy budżet państwa
Monitoring potrzeb	-//-	-	GOPS, organizacje pozarządowe	-
Grupa wsparcia z uwzględnienie aktywnej rehabilitacji	2009-2010	50.000	GOPS, org. pozarządowe, PCPR	Sponsorzy, UE własne
Dostęp do rehabilitacji	-//-	100.000	GOPS, PFRON, PCPR, organizacje pozarząd, organizacje pozarządowe	Budżet państwa. PFRON, UE
Usługi asystenta osoby niepełnosprawnej	Praca ciągła	30.000	GOPS, PFRON, PCPR, Służba zdrowia, organizacje pozarządowe	Środki pozyskane z UE
Utworzenie ZAZ	2009-2013	500.000	GOPS, Gmina, powiat, PFRON, organizacje pozarządowe	UE, środki pozyskane i własne
Usługi transportowe dla osób niepełnosprawnych	2009-2013	1.500.000	GOPS, Gmina, powiat, PFRON, organizacje pozarządowe	UE, środki pozyskane i własne
Oddział piel-opiek	2008-2013	100.000	GOPS, Gmina, Szpital, NFZ, Powiat, organizacje pozarządowe	UE, budżet państwa

Wyszczególnienie	Czas realizacji	Koszty	Realizatorzy	Źródła finansowania
Kluby seniora	praca ciągła	50.000	GOPS, sołtysi, organizacje pozarządowe	UE, GOPS, sponsorzy, Gmina
Działalność grupy AA	Praca ciągła	30.000	GOPS, Gminna Komisja Rozw. Pr. Alk. Poradnie odwykowe, organizacje pozarządowe	Sponsorzy, UE organizacje pozarządowe
Profilaktyka prozdrowotna	-//-	20.000	GOPS, Szkoły służba zdrowia, organizacje pozarządowe	Państwa UE budżet, sponsorzy
Opieka medyczna i rehabilitacyjna w domu osoby chorej	-//-	50.000	GOPS, Gmina, służba zdrowia, organizacje pozarządowe	Środki własne, sponsorzy, NFZ, UE, PFRON
Stworzenie Domu Dziennego Pobytu dla osób starszych	2013	500.000	GOPS, Gmina Służby pomocowe, organizacje pozarządowe	UE, sponsorzy, PFRON, NFZ
Grupy samopomocowe dla rodzin	Praca ciągła	50.000	GOPS, PUP, Gmina, PCPR, Sąd, Policja, organizacje pozarządowe	Środki pozyskane z UE
Reintegracja osób bezdomnych	Praca ciągła	120.000	GOPS, służby pomocowe, PUP, organizacje pozarządowe	Środki UE
Tworzenie mieszkań socjalnych i chronionych	2010-2013	300.000	Gmina, GOPS, organizacje pozarządowe	UE, Gmina, budżet państwa, sponsorzy
Stworzenie Gminnego Ośrodka Kultury	2010-2013	1.200.000	GOPS, Urząd Gminy, Szkoły, organizacje pozarządowe	środki UE, Gmina, sponsorzy, powiat

Wyszczególnienie	Czas realizacji	Koszty	Realizatorzy	Źródła finansowania
Organizowanie spotkań i lekcji uniwersytetów trzeciego wieku, promowanie współpracy międzypokoleniowej	Praca ciągła	30.000	Szkoły, organizacje pozarządowe, Gmina, GOPS	Środki UE, Gmina, GOPS, sponsorzy
Szkolenia lokalnych liderów, działania lokalnych organizacji na rzecz integracji ze środowiskiem osób wykluczonych społecznie	Praca ciągła	70.000	Szkoły, Gmina, GOPS, organizacje pozarządowe	Środki UE, Gmina, GOPS, organizacje pozarządowe
Szkolenia dotyczące produktów lokalnych, opracowanie przewodnika turystycznego	2009-2013	40.000	Organizacje pozarządowe, Gmina GOPS	Środki UE Gmina, GOPS
Stworzenie i zapewnienie opieki instytucjonalnej dla dzieci w wieku przedszkolnym	2009-20013	100.000	Szkoły, Gmina, GOPS, organizacje pozarządowe	Środki UE, Gmina, organizacje pozarządowe, sponsorzy
Stworzenie placów zabaw dla dzieci	Praca ciągła	50.000	Gmina, szkoły, GOPS, sołtysi, organizacje pozarządowe	Środki UE, organizacje pozarządowe, Gmina
Organizacja konkursów wsi, promocja estetycznego wizerunku wsi	Praca ciągła	50.000	Gmina, sołtysi, organizacje pozarządowe	Środki UE, Gmina, sponsorzy,
Objęcie dożywianiem dzieci oraz osób potrzebujących	Praca ciągła	50.000	Gmina, GOPS, organizacje pozarządowe	Środki budżetu państwa UE, sponsorzy

Wyszczególnienie	Czas realizacji	Koszty	Realizatorzy	Źródła finansowania
Punkt wsparcia dla osób uzależnionych	2009-2013	70.000	Poradnie Odwykowe, GOPS, Gmina, Powiat, PCPR, organizacje pozarządowe	Środki budżetu państwa, UE
Współpraca z Komendą Powiatową Policji, Sądem, szkolenia specjalistyczne dla członków Komisji Alkoholowych	Praca ciągła	50.000	GOPS, Gmina, Policja, Sąd, organizacje pozarządowe, instytucje pomocowe	Środki UE, budżet państwa, sponsorzy, Gmina
Stworzenie Warsztatów Terapii Zajęciowej	2013	150.000	Gmina, GOPS, organizacje pozarządowe, PCPR, PFRON, organizacje pozarządowe	Środki UE, sponsorzy, powiat, gmina, organizacje pozarządowe

Podmioty uczestniczące w realizacji strategii

- Urząd Gminy Golub-Dobrzyń
- GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Golubiu-Dobrzyniu
- PUP – Powiatowy Urząd Pracy
- PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- ROPS – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
- UW – Urząd Wojewódzki
- PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
- NFZ – Narodowy Fundusz Zdrowia
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna
- Szkoły + pedagodzy szkolni

- Caritas
- Bank Żywności
- Policja + Sąd
- Szpital + służba zdrowia
- Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Kościoły i związki wyznaniowe
- Koło Gospodyń Wiejskich – na terenie gminy działa obecnie 10 KGW wspierających swym działaniem szereg inicjatyw społecznych,
- Sołtysi
- Lokalni liderzy
- Lokalni pracodawcy

Organizacje pozarządowe:

- Stowarzyszenie Wspierające Dzieci i Osoby Niepełnosprawne „Daj Szansę” – stowarzyszenie skupiające około 30 członków – rodziny z dziećmi niepełnosprawnymi. Stowarzyszenie korzysta ze świetlicy w Paliwodzisznie, odznacza się prężnym działaniem, sprawną samoorganizacją, samodzielnie pozyskuje fundusze na swoją działalność.
- Towarzystwo Rozwoju Gminy Golub-Dobrzyń
- Towarzystwo Rozwoju Wsi Skępsk i Okolic
- Towarzystwo Wsi Nowogród i Okolic
- Towarzystwo na Rzecz Rozwoju Wsi Węgiersk i Macikowo,
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Sokołowo,
- Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Ostrowite Golubskie
- Gajewskie Stowarzyszenie „Dzieci Wsi”
- inne w trakcie tworzenia

Monitoring strategii

Monitoring strategii polega na obserwacji realizacji działań i ocenie ich realizacji przy pomocy odpowiednio dobranych wskaźników. Monitoring umożliwia aktualną identyfikację problemów, ocenę zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za ich realizację oraz kontrolę prac nad realizacją działań oraz pozwala na jej aktualizację i dostosowywanie do zmian prawnych, gospodarczych i politycznych. Monitorowanie niniejszej strategii będzie polegało na ocenie realizacji założeń strategii na podstawie odpowiednio dobranych wskaźników, którymi będą min: zmniejszenie liczby bezrobotnych, zmniejszenie liczby osób korzystających ze świadczeń GOPS, rozwój sfery gospodarczej wynikającej z aktywności mieszkańców gminy, zwiększenie alternatywnych ofert edukacyjnych dla dzieci i młodzieży, w tym dostępu do edukacji oraz sportu.

Źródła finansowania

Podstawowymi źródłami finansowania działań zaplanowanych w strategii będą przede wszystkim: Budżet Gminy Golub-Dobrzyń, środki budżetowe państwa, Fundusze Strukturalne (EFS, PPWOW), sponsorzy, środki własne, środki pozyskane, środki PFRON.

CZĘŚĆ II

PROGRAM REALIZACJI DZIAŁAŃ FINANSOWANYCH W RAMACH PROGRAMU INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

Program Integracji Społecznej (PIS) jest mechanizmem służącym finansowaniu działań podejmowanych w kwestiach Integracji społecznej, która jest jedną z trzech składowych Poakcesyjnego Programu Wspierania Obszarów Wiejskich (PPWOW), na którą dodatkowo składają się Reforma administracyjna KRUS oraz Kampania informacyjno-promocyjna, mająca na celu zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej wykluczenia społecznego. Komponent integracji społecznej ma służyć podniesieniu poziomu integracji społecznej w małych, ubogich gminach obszarów wiejskich, co ma służyć budowie potencjału w zakresie strategicznego planowania i realizowania polityki społecznej na poziomie lokalnym, budowie potencjału instytucjonalnego gmin wiejskich pozwalającego na realizację projektów finansowanych przez PIS, tak by gminy były przygotowane do wykorzystania innych programów w obszarze integracji społecznej.

Analiza i ocena zasobów

•**zasoby materialne (infrastruktura):** konsultacje przeprowadzone z władzami Gminy Golub-Dobrzyń oraz przedstawicielami organizacji działających na terenie Gminy Golub-Dobrzyń ujawniły otwartość na podjęcie działań związanych z realizacją programu obejmującego integrację społeczną, dlatego też realizacja celu może zostać osiągnięta przez wykorzystane budynków będących własnością gminy oraz stowarzyszeń funkcjonujących na terenie Gminy Golub-Dobrzyń.

•**zasoby finansowe:** brak odpowiednich środków finansowych w kasie gminnej jest największym problemem i przeszkodą w pełnej realizacji założeń strategii. Perspektywy pozyskania środków na realizację celów strategii związane są z Programem Integracji Społecznej.

•**zasoby psychiczne:** siła i determinacja realizatorów oraz wsparcie władz lokalnych we wdrażaniu programów mających na celu rozwój społeczności lokalnej jest jednym z ważniejszych czynników wspierających działania integrujące społeczność lokalną.

Potwierdzeniem tego podejścia jest obok słów zachęty, systematycznego wsparcia w realizowaniu strategii, są także podjęte już działania mające na celu rozwój gminy i społeczności. Jednym z takich działań jest uczestnictwo w programie LEADER+. Co więcej władze Gminy Golub-Dobrzyń były inicjatorem wprowadzenia programu LEADER+.

•**zasoby społeczne:** społeczność lokalna jest otwarta na działania związane z realizacją programu integracji społecznej, głównym powodem chęci udziału w programie jest dostrzeganie możliwości rozwiązania problemów z jakimi borykają się mieszkańcy. Obawa mieszkańców związane są z tym by podjęte inicjatywy nie były pustymi działaniami.

Tabela 25

Czas i fazy realizacji w ramach PPWOW

*czas realizacji działań przybliżony i zależny od uzyskania wsparcia w ramach Programu Integracji Społecznej

Wyszczególnienie	Czas realizacji*
Faza I - Przygotowanie wdrożenia programu.	2008-2009
Przygotowanie zespołu realizującego strategię.	
Ustalenie osób odpowiedzialnych z realizację poszczególnych działań.	
Zebranie zespołów omówienie poszczególnych działań.	
Analiza barier ograniczających realizację działań.	
Określenie i przyjęcie wskaźników pozwalających ocenę podjętych działań.	
Ewentualna modyfikacja planu działań i metod realizacji.	
Ogłoszenie konkursu na wykonanie usług związanych z realizacją poszczególnych działań.	
Faza II - Wylonienie realizatorów.	2008-2009
Rozpatrzenie złożonych ofert i wylonienie podmiotów mających realizować zadania.	
Podpisanie umów na realizację zadań.	
Faza III - Realizacja działań w 2008	

Faza IV – Ocena działań podjętych w roku 2007	2008-2009
Ocena realizacji poszczególnych działań i metod realizacji.	
Ocena zespołów realizujących poszczególne działania.	
Wyciągnięcie wniosków z doboru zadań, finansów metod dotyczących poszczególnych działań.	
Promocja wśród mieszkańców gminy osiągniętych celów.	
Faza V - Realizacja działań w 2009	
Faza VI – Ocena działań podjętych w 2008 roku	2009
Ocena realizacji poszczególnych działań i metod realizacji.	
Ocena zespołów realizujących poszczególne działania.	
Wyciągnięcie wniosków z doboru zadań, finansów metod dotyczących poszczególnych działań.	
Promocja wśród mieszkańców gminy osiągniętych celów.	
Faza VII – Realizacja działań w 2010	
Faza VIII – Ocena działań podjętych w 2009 roku	2010
Ocena realizacji poszczególnych działań i metod realizacji.	
Ocena zespołów realizujących poszczególne działania.	
Wyciągnięcie wniosków z doboru zadań, finansów metod dotyczących poszczególnych działań.	
Promocja wśród mieszkańców gminy osiągniętych celów.	
Faza IX – Realizacja działań w 2011	
Faza X– Ocena działań podjętych w 2010 roku	2011
Ocena realizacji poszczególnych działań i metod realizacji.	
Ocena zespołów realizujących poszczególne działania.	
Wyciągnięcie wniosków z doboru zadań, finansów metod dotyczących poszczególnych działań.	
Promocja wśród mieszkańców gminy osiągniętych celów.	
Faza XI – Realizacja działań w 2012	
Faza XII – Ocena działań podjętych w 2011 roku	2012
Ocena realizacji poszczególnych działań i metod realizacji.	
Ocena zespołów realizujących poszczególne działania.	
Wyciągnięcie wniosków z doboru zadań, finansów metod dotyczących poszczególnych działań.	
Promocja wśród mieszkańców gminy osiągniętych celów.	
Faza XIII – Realizacja działań w 2013	
Faza XIV – Ocena działań podjętych w 2012 roku	2013
Ocena realizacji poszczególnych działań i metod realizacji.	
Ocena zespołów realizujących poszczególne działania.	
Wyciągnięcie wniosków z doboru zadań, finansów metod dotyczących poszczególnych działań.	
Promocja wśród mieszkańców gminy osiągniętych celów.	

Przygotowanie i konstrukcja zespołu wykonawców

Zespół osób wybranych do realizacji działań strategii będzie obejmował przedstawicieli Urzędu Gminy, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, przedstawicieli organizacji pozarządowych min.: Stowarzyszenie wspierania dzieci i osób niepełnosprawnych „Daj Szansę”, parafię w Nowogrodzie, przedstawicieli szkół i wolontariuszy.

Dotychczasowe działania na rzecz Programu Integracji Społecznej spowodowały duże zainteresowanie wśród wymienionych podmiotów, co obok słów zachęty zaowocowało także deklaracjami udziału w realizacji założeń strategii. Przy doborze osób do zespołu, szczególny nacisk będzie kładziony na zrozumienie zadań wyznaczonych do realizacji. Do poszczególnych zadań będą dobierane osoby, identyfikujące się z problemem i posiadające aprobatę środowiska lokalnego do jego realizacji. Zespół powołany do realizacji działań będzie hierarchiczny, wyznaczony będzie kierownik działań, któremu podlegać będą poszczególne jednostki wykonawcze. W każdym z zespołów działać będzie także specjalista z danej dziedziny, który będzie pomagał w realizacji celów.

Realizacja poszczególnych działań będzie kontrolowana przez powołaną do tego celu komisję, a każde działanie będzie kończyło się podsumowaniem i oceną realizacji.

Metody realizacji celów

Jednym z kluczowych problemów przy opracowywaniu celów było odpowiednie dobranie metod ich realizacji. W przypadku pierwszego celu: „Rozwój sfery gospodarczej” skupiono się głównie na aktywizacji osób bezrobotnych, niwelacji zjawisk niepożądanych i integracji społeczności lokalnej. Te same metody wybrano dla realizacji drugiego celu: „Rozwój życia społeczno-kulturalnego społeczności lokalnej”. Dla realizacji trzeciego celu: „Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu” przyjęto metody aktywizacji, integracji i metody profilaktyczne. Cel czwarty: „Profilaktykę zjawisk patologicznych” realizowany będzie przez metody profilaktyczne, aktywizujące i niwelujące.

Każde z działań samo w sobie jest metodą realizacji. Aby zapewnić odpowiedni stopień realizacji poszczególnych działań metody zostaną kilkakrotnie przedyskutowane przez zespół realizujący. Pierwsze rozpatrzenie odbędzie się przed realizacją działań by

sprawdzić wszystkie adekwatne metody realizacji danego działania. Jeżeli będzie kilka odpowiednich metod realizacji wówczas zespół starać się będzie w miarę możliwości połączyć kilka metod w jednym działaniu. Jeżeli takie posunięcie nie będzie możliwe, wówczas o zastosowanej metodzie zadecyduje głosowanie członków zespołu. Powtórna analiza doboru metody do działania będzie miała miejsce w trakcie jego realizacji. Jeżeli okaże się, że dobrana metoda jest błędna wówczas nastąpi zmiana planu działania. Ostateczna weryfikacja metody nastąpi pod koniec realizacji działania.

Harmonogram

Określenie preferencji partnerów, barier, metod i wskaźników oceny pozwalających na poprawną realizację celów i działań nastąpi w pierwszej fazie realizacji projektu. Każdy z celów i każde działanie będzie realizowane według następującego harmonogramu, który pozwoli na uporządkowanie i harmonizację pracy wszystkich zespołów.

Etap przygotowawczy:	mobilizacja sił i środków, operacjonalizacja celów, ustalenie zasad współpracy z partnerami, ustalenie liderów i osób odpowiedzialnych.
Etap działań:	bezpośrednia realizacja działań i celu.
Etap finalny:	porównanie działania i jego celu z osiągniętymi rezultatami według wcześniej przewidzianych i przyjętych wskaźników.

Preliminarz

Poszczególne działania realizowane będą w ramach przewidywanego wsparcia z Programu Integracji Społecznej.

Tabela 26 Preliminarz Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Golub-Dobrzyń w latach 2007-2013

Wyszczególnienie	Czas realizacji
Przygotowanie wdrożenia programu	I-VI 2008
Przygotowanie zespołu realizującego strategię.	
Ustalenie osób odpowiedzialnych z realizację poszczególnych działań.	
Zebranie zespołów omówieni poszczególnych działań.	
Analiza barier ograniczających realizację działań.	
Określenie i przyjęcie wskaźników pozwalających na ocenę podjętych działań.	
Ewentualna modyfikacja planu działań i metod realizacji.	
Ogłoszenie konkursu na wykonanie usług związanych z realizacją poszczególnych działań.	
Wyłonienie realizatorów	VII 2008
Rozpatrzenie złożonych ofert i wyłonienie podmiotów mających realizować zadania.	
Podpisanie umów na realizację zadań.	
Realizacja działań w 2008	
Stworzenie biuletynu informacyjnego dla mieszkańców gminy w celu poprawy przepływu informacji Urząd Gminy – mieszkańcy.	VII 2008
Przebudowa strony internetowej	VII 2008
Zorganizowanie spotkania osób starszych i organizacji seniorów z urzędnikami w celu poznania problemów, z jakimi spotykają się w urzędach.	VIII 2008
Organizacja szkoleń dla personelu urzędu gminy w celu podniesienia poziomu usług świadczonych na rzecz osób starszych, młodzieży i rodzina, organizacji pozarządowych, doradztwo dla osób podejmujących działalność gospodarczą, szkolenia dla osób bezrobotnych	VI-XII 2008
Ograniczenie barier architektonicznych w urzędach i punktach usługowych ,ochrona praw niepełnosprawnych,	VI-XII 2008
Usługi asystenta	VI-XII 2009
Przeprowadzenie szkoleń dla liderów lokalnych, którzy zachęcaliby nieaktywnych młodych ludzi do podejmowania własnych inicjatyw na rzecz społeczności lokalnej.	XII 2008

Rozwijanie współpracy z Powiatową Komendą Policji w celu realizacji działań zmierzających do zwiększenia zaufania publicznego do policjantów, walki z narkotykami, alkoholizmem i przemocą w rodzinie.	I- XII 2008
Ocena działań podjętych w roku 2008	
Ocena realizacji poszczególnych działań.	
Ocena zespołów realizujących poszczególne działania.	
Wyciągnięcie wniosków z doboru zadań, finansów metod dotyczących poszczególnych działań.	
Promocja wśród mieszkańców gminy osiągniętych celów.	
Realizacja działań w 2009	
Kontynuacja rehabilitacji dzieci.	I-XII 2009
Stworzenie Gminnego Centrum Informacji.	I-XII 2009
Promocja zdrowego stylu życia.	I – XII 2009
Grupy wsparcia	I-XII 2009
Utworzenie ZAZ	I-XII 2009
Usługi transportowe dla niepełnosprawnych	I-XII 2009
Stworzenie Ośrodka Wsparcia Spółdzielczości Socjalnej.	I-XII 2009
Prace związane z utworzeniem oddziału pielęgnacyjno-opiekuńczego	I-XII 2009
Kawiarenki internetowe	I-XII 2009
Rozbudowa współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Golubiu-Dobrzyniu.	I – XII 2009
Kontynuacja współpracy z Policją.	I-XII 2009
Doradztwo prawne dla rodzin	I-XII 2009
Reintegracja osób bezdomnych	I-XII 2009
Reaktywacja świetlic wiejskich	I-XII 2009
Punkt wsparcia dla osób uzależnionych	I-XII 2009
Szkolenia	I-XII 2009
Place zabawa dla dzieci	I-XII 2009
Organizacja konkursów wsi promocja wizerunki wsi	I-XII 2009
Dożywanie dzieci i młodzieży	I-XII 2009
Organizacja imprez w plenerze	I-XII 2009
Zajęcia pozalekcyjne organizacja czasu wolnego rodzin	I-XII 2009
Ocena działań	XII 2009
Ocena realizacji poszczególnych działań.	
Ocena zespołów realizujących poszczególne działania.	
Wyciągnięcie wniosków z doboru zadań, finansów metod dotyczących poszczególnych działań.	
Promocja wśród mieszkańców gminy osiągniętych celów.	
Realizacja działań w 2010	

Stworzenie zastępczych form opieki rodzinnej dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych np. świetlice, wolontariat.	I-XII 2010
Kontynuacja dla rodzin doradztwa prawnego, społecznego i edukacyjnego.	I – XII 2010
Zapewnienie opieki instytucjonalnej dla dzieci w wieku szkolnym i młodszym przez założenie żłobka i mini przedszkola.	I- XII 2010
Tworzenie mieszkań socjalnych i chronionych	I-XII 2010
Stworzenie Gminnego Ośrodka Kultury	I-XII 2010
Ocena działań	XII 2010
Ocena realizacji poszczególnych działań.	
Ocena zespołów realizujących poszczególne działania.	
Wyciągnięcie wniosków z doboru zadań, finansów metod dotyczących poszczególnych działań.	
Promocja wśród mieszkańców gminy osiągniętych celów.	
Realizacja działań w 2011	
Kontynuacja realizacji programów i zadań z 2008, 2009,2010 i 2011	I-XII 2011
Ocena działań	XII 2011
Ocena realizacji poszczególnych działań.	
Ocena zespołów realizujących poszczególne działania.	
Wyciągnięcie wniosków z doboru zadań, finansów metod dotyczących poszczególnych działań.	
Promocja wśród mieszkańców gminy osiągniętych celów.	
Realizacja działań w 2012	
Kontynuacja zadań i programów z 2008, 2009, 2010, 2011, 2012	I-XII 2012
Ocena działań	XII 2012
Ocena realizacji poszczególnych działań.	
Ocena zespołów realizujących poszczególne działania.	
Wyciągnięcie wniosków z doboru zadań, finansów metod dotyczących poszczególnych działań.	
Promocja wśród mieszkańców gminy osiągniętych celów.	
Faza XIII – Realizacja działań w 2013	
Kontynuacja zadań i programów z lat 2008,2009, 2010, 2011, 2012	I-XII 2013
Stworzenie Domu Dziennego Pobytu dla osób starszych	I- XII 2013
Wsparcie działań podjętych w latach poprzednich	I-XII 2013
Utworzenie Warsztatów Terapii Zajęciowej	I-XII 2013

Ocena działań	XII 2013
Ocena realizacji poszczególnych działań.	
Ocena zespołów realizujących poszczególne działania.	
Wyciągnięcie wniosków z doboru zadań, finansów metod dotyczących poszczególnych działań.	
Promocja wśród mieszkańców gminy osiągniętych celów.	

Ocena efektu końcowego i jego promocja

Ocena efektów działań realizowana będzie po każdym kolejnym roku realizacji strategii (parz fazy strategii). Ocena efektów będzie prowadzone na zasadzie porównania tego, co zdołano osiągnąć przez realizację działań i celu z sytuacją wcześniejszą.

Pod koniec realizacji strategii nastąpi porównanie sytuacji całej gminy z sytuacją, jaka była w gminie przed rozpoczęciem realizacji strategii. Jeżeli wykazane zostaną pozytywne zmiany zostaną podjęte odpowiednie kroki w celu podtrzymania dalszego rozwoju społeczności gminy. Pozytywne aspekty zostaną szczególnie naświetlone i promowane wśród mieszkańców gminy.

Profilaktyka

Jednym z ważniejszych założeń wyrażonych w planowanych działaniach jest podjęcie działań profilaktycznych. Przy wyborze metod realizacji poszczególnych celów kierowano się w pierwszej kolejności koniecznością zastopowania negatywnych zjawisk u jego źródła. Z tego też powodu metody profilaktyczne stanowiły podstawę realizacji poszczególnych celów. Powyższe założenie mało w konsekwencji skutkować podwyższeniem stopnia realizacji działań.

CZĘŚĆ III

PROGRAM REALIZACJI DZIAŁAŃ FINANSOWANYCH W RAMACH PROGRAMU LEADER+

Istniejące na terenie Gminy Golub-Dobrzyń i sąsiednich gmin problemy w zakresie nieefektywnej współpracy samorządów, sektora gospodarczego oraz organizacji pozarządowych, niska aktywność zawodowa i kwalifikacje mieszkańców, niska świadomość, co do możliwości wykorzystania posiadanych zasobów, zatraćanie dziedzictwa kulturowego

stały się główną przyczyną podjęcia działań zmierzających do zainteresowania samorządów gminnych oraz partnerów społeczno-gospodarczych inicjatywą LEADER. Po zapoznaniu się z założeniami Programu LEADER+, jego zasadami, celami i nową filozofią podejścia do rozwoju obszarów wiejskich, dostrzeżono ogromną szansę dla poprawy jakości życia na omawianym obszarze oraz podjęcia działań w wielu obszarach problemowych. Po uzgodnieniach z lokalnymi samorządami powołano Związek Stowarzyszeń Lokalna Grupa Działania „Dolina Drwący”. Zgodnie z zapisami statutu terenem działania Związku jest obszar Rzeczypospolitej Polskiej. Działania LGD skupiają się na obszarze czterech gmin objętych projektem, tj.: Ciechocin, Kowalewo Pomorskie, Golub-Dobrzyń oraz Zbójno. Statutowymi celami działania Związku są:

- a. poprawa jakości życia na obszarach wiejskich poprzez podejmowanie działań na rzecz ich wszechstronnego i zrównoważonego rozwoju,
- b. budowanie społeczeństwa obywatelskiego na obszarach wiejskich poprzez pobudzanie i wspieranie oddolnych inicjatyw społecznych w różnych dziedzinach,
- c. opracowywanie planów rozwoju zgodnie z istniejącymi strategiami oraz oczekiwaniami społecznymi,
- d. mobilizowanie lokalnych zasobów (ludzkich, finansowych, materialnych) oraz wykorzystywanie ich potencjału dla wspierania lokalnych inicjatyw rozwojowych,
- e. zapewnienie, że podejmowane przez związek działania będą odpowiadać zasadom Leader-a,
- f. działanie na rzecz wspólnego dobra lokalnej społeczności, zwłaszcza dla grup, które mogą stanowić czynnik przyspieszonego rozwoju, oraz dla grup i obszarów zaniedbanych,
- g. jak najlepsze wykorzystanie zasobów przyrodniczych, krajobrazowych i dziedzictwa kulturowego, w tym zwiększanie wartości terenów wiejskich,
- h. podejmowanie działań na rzecz ochrony środowiska,
- i. tworzenie wartości dodanej produktów lokalnych, w szczególności dzięki wspólnym działaniom ułatwiającym małym producentom dostęp do rynków zbytu,
- j. wykorzystywanie nowych rozwiązań technologicznych i technicznych dla zwiększenia konkurencyjności produktów i usług pochodzących z obszarów wiejskich.

W celach statutowych LGD „Dolina Drwący” uwidacznia się problematyka związana z działaniami na rzecz rozwiązywania problemów społecznych w gminie. Budżet realizacji zadań w ramach programu LEADER+ został skonstruowany jest w oparciu o 2 etapy. Koniec

etapu I przyjmuje się na 31 lipca 2008. Rozpoczęcie II etapu to 1 sierpnia 2008, natomiast koniec 28 lutego 2009 r. Łączny okres realizacji projektu to 14 miesięcy.

Lp.	Zadanie	Etap realizacji
I	Temat wiodący: Poprawa jakości życia mieszkańców na terenach wiejskich	
A	Cel strategiczny: Wzrost zamożności społeczeństwa poprzez stymulowanie różnorodności gospodarczej	
1	Cykl szkoleń z zakresu agroturystyki.	I
2	Indywidualne bezpłatne doradztwo dla osób podejmujących bądź rozszerzających działalność agroturystyczną i okołoturystyczną w części dotyczącej przygotowania wniosku o wsparcie przedsięwzięcia z funduszy UE.	I
3	Szkolenie dotyczące produktów lokalnych.	I
4	Szkolenie dla przewodników wiejskich/osób zajmujących się organizowaniem aktywnego wypoczynku dla turystów.	I
5	Szkolenia dla mieszkańców z rękodzielnictwa	I
6	Cykl szkoleń obejmujący opracowanie i wprowadzenie marki regionu podnoszącej wartość produktów wytwarzanych na obszarze LGD „Dolina Drwęcy” oraz promującej Ziemię Dobrzyńską.	I
7	Szkolenia dla organizacji pozarządowych w zakresie tworzenia projektów, zarządzania projektami, opracowywania wniosków i innej dokumentacji do funduszy pomocowych.	II
8	Prowadzenie bezpłatnego doradztwa dla organizacji pozarządowych, w szczególności w zakresie dotyczącym przygotowania wniosku i innej dokumentacji w procesie aplikowania w fundusze pomocowe.	II
9	Szkolenia dla osób rozpoczynających prowadzenie działalności gospodarczej – aspekty organizacyjno-prawne prowadzenia działalności, marketingowe, psychologiczne, finansowo-księgowe w tym związane z pozyskiwaniem środków finansowych z funduszy pomocowych.	II
10	Wsparcie doradcze dla projektów inwestycyjnych wykorzystujących zasoby naturalne bądź kulturowe „Doliny Drwęcy”	II
11	Opracowanie Ekspertyzy rozwoju sieci informacyjnej dla obszaru LGD „Dolina Drwęcy”.	II
12	Sieciowanie, wymiana doświadczeń i promowanie przykładów sukcesu - w kraju i za granicą.	I-II
B	Cel strategiczny: Propagowanie kultury, sportu i rekreacji	
13	Organizacja imprez promujących obszar LGD i jego zasoby naturalne i kulturowe w formie festynów, festiwali, konkursów, zawodów, pikników – mających na celu ożywienie życia kulturalnego i sportowego obszaru LGD w tym organizacji pozarządowych (KGW, OSP i innych) i mieszkańców oraz będących atrakcją turystyczną.	I-II
14	Badania ankietowe mieszkańców LGD w zakresie potrzeb kulturalnych.	I
15	Opracowanie programu funkcjonowania świetlic wiejskich.	I

16	Organizacja zajęć kulturalnych w świetlicach wiejskich.	II
17	Wsparcie doradcze dotyczące przygotowania dokumentacji tworzenia obiektów sportowo-kulturalnych.	I
II	Temat wiodący: Wykorzystanie zasobów naturalnych i kulturalnych, w tym potencjału obszarów należących do sieci Natura 2000.	
C	Cel strategiczny: Wzrost atrakcyjności turystycznej i promocja obszaru „Doliny Drwęcy”	
18	Raport o stanie posiadanych zasobów kulturowych LGD.	I
19	Opracowanie sieci atrakcyjnych szlaków turystycznych dla obszaru LGD.	I
20	Opracowanie zbioru zasobów niematerialnych obszaru LGD.	I
21	Opracowanie przewodnika turystycznego dla obszaru LGD.	I
22	Wydruk przewodnika turystycznego dla obszaru LGD do bezpłatnej dystrybucji.	I
23	Wsparcie doradcze dotyczące przygotowania dokumentacji związanej z rewitalizacją i zagospodarowaniem obiektów dziedzictwa kulturowego.	II
24	Wsparcie doradcze dotyczące przygotowania dokumentacji związanej z zagospodarowaniem jezior i rzek i ich wykorzystaniem dla rozwoju turystyki oraz rekreacji mieszkańców.	I
25	Opracowanie projektów tablic informacyjnych i innych materiałów z logo LGD wizualizujących obszar „Dolina Drwęcy” spójnych dla całej Ziemi Dobrzyńskiej.	I
26	Promocja obszaru LGD i jego walorów.	I
Razem		2007-2009

Podsumowanie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Golub-Dobrzyń na lata 2007-2013 jest dokumentem, który wskazuje na konieczność konkretnych działań w ramach wskazanych problemów wynikających z konsultacji i diagnozy.

Strategia ma przede wszystkim wskazać kierunki działań w sferze poprawy warunków życia i funkcjonowania mieszkańców gminy. Strategia odpowiada na pytanie, jak rozwijać współpracę z różnymi podmiotami życia społecznego oraz jak wykorzystać posiadane zasoby do realizacji poszczególnych celów strategicznych. Autorzy starali się stworzyć dokument stanowiący system szerokiego wsparcia społecznego dla mieszkańców gminy Golub-Dobrzyń, który obok doraźnej pomocy pozwoli, zaktywizować społeczność do brania życia we własne ręce, i który pozwoli przez współpracę społeczną utrwalić pozytywne zmiany wynikające z realizacji założeń strategii.

